

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

12 квітня 2024 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго ранку, шановні колеги. Чекаємо на кворум.

Шановні друзі, кворум є. Дякую всім, що зібралися.

Отже, розпочинаємо засідання нашого комітету. Порядок денний наданий. І я хочу сказати, що в "Різному" я пропоную також розглянути питання про підкомітет, який очолював наш колега Олександр Сталіноленович Качний. Це я від себе пропоную в "Різному" розглянути додатково. Інші, колеги, пропозиції до порядку денного є?

Якщо немає, прошу підтримати запропонований порядок денний. Отже, прошу голосувати.

ЛЕРОС Г.Б. Микито Руслановичу, у мене є пропозиція.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Гео Багратовичу.

ЛЕРОС Г.Б. В "Різному".

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка.

ЛЕРОС Г.Б. Чи можемо ми звернутися до виконувача міністра культури і спитати, як так сталося стосовно броні пересувного цирку. Бо той коментар, який він надав, чесно кажучи, ну, це смішно. Те, що було написано виконувачем обов'язків міністра культури про важливість пересувного цирку. І виглядає це так, що інших примусово затягують, а окремим якась індульгенція є. Давайте якось ми отримаємо або запросимо на наступний комітет виконувача обов'язки міністра і колеги по комітету залюбки,

впевнений, у них будуть питання стосовно цього, щоб дізнатися, як це так, хто дає такі рекомендації стосовно броню. І тим паче ще стосовно марафону. Як так, що марафон такий важливий, що у нього є спеціальна бронь.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я думаю...

КРАВЧУК Є.М. А можна я?

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз, одну хвилиночку, Євгеніє Михайлівно.

Гео Багратовичу, я не можу підтримати вашу пропозицію звернутися від комітету, я проти. Я вважаю, що в ситуації, коли з цирків було заброньовано 14 людей, про що повідомив виконувач обов'язків міністра, і це підтверджується документами, спекулювати на темі цирків я би точно не став, бо можуть з'явитися не дуже приємні цифри. Просто я хочу, щоб всі усвідомлювали.

ЛЕРОС Г.Б. Ну, так тема марафону так само залишається. Прошу мою пропозицію...

ПОТУРАЄВ М.Р. Гео Багратовичу, так само як і тема по всіх інших медіа.

ЛЕРОС Г.Б. Давайте поставимо мою пропозицію на голосування.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я не проти. Ми її поставимо на голосування. Я просто хочу, щоб усі усвідомлювали, що звіт Міністерства культури щодо тих закладів культури і медіа, які отримали рішення про бронювання, може викликати в суспільстві зовсім не ту реакцію, на яку можливо хтось розраховує, і буде, скажімо так, не той результат, м'яко кажучи. Тому якщо є

таке бажання, я пропоную просто трошки подумати про те, в якому режимі ми хочемо заслухати інформацію у відкритому або, може, не у відкритому щодо заброньованих працівників культури, бо ми ж вже проходили з вами (правда?) всі, значить, що ні копійки на культуру, всіх на фронт з культури, та й на медіа – а навіщо її фінансувати? І всіх на фронт, всіх медіа.

Просто, ну, чесно я мав сказати, що це питання чутливе, реакція суспільна може бути непередбачувана і наслідки можуть бути зовсім не ті, на які можливо ми очікуємо. Але я не проти розглянути це питання і проголосувати його в "Різному".

Так. Перша рука Євгенії Михайлівни Кравчук.

КРАВЧУК Є.М. Я не знаю, можливо ми цей формат обговоримо в "Різному". Я просто хотіла сказати, що я абсолютно проти в такому маніпулятивному форматі це рішенням комітету проводити, бо насправді хочу, ви вже сказали, що я хотіла сказати, це ж точно так само як і з там не можна голосувати за ... (*нерозбірливо*) вірніше не точно таке саме, а наслідки, так як ви сказали, можуть бути такі, що ми просто суспільство розігруємо до такого стану, що коли мобілізують або не буде броні для жодного культурного закладу, то у нас не буде там ні "Конотопської відьми", бо там є чоловіки, які актори, у нас не буде тих, хто грає на інструментах, і таких є одиниці. І ми просто маємо відчувати відповідальність. Ми можемо хайпанути, це популярна тема, але зрештою ми просто втратимо безповоротно частину культури і креативних індустрій.

Тому я погоджуюсь, що це можна сформулювати так як діяльність культури і культурних індустрій, і креативних індустрій під час війни у зв'язку із мобілізацією, бронюванням і так далі. Але очевидно, це можливо зробити в якомусь іншому режимі, там, я не знаю, без трансляції, в закритому.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так. Будь ласка, Микола...

ЛЕРОС Г.Б. У мене є, потім, якщо можна, коментар.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка.

Микола Леонідович, потім Софія Романівна. Потім, якщо не буде бажаючих, ще Гео Багратович.

Миколо Леонідовичу, будь ласка, вам слово.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

По-перше, у нас тут дійсно дуже велика відповідальність і нам треба зберегти культурний простір. Я подавав поправку, наприклад, яка, на жаль, не пройшла до Закону про мобілізацію, про те, щоб ми дали відстрочку артистичному складу національних закладів культури. Це ті якраз, які грають у "Конотопській відьмі", але не тільки. І взагалі артистів в національних закладах культури, я говорив з в.о. міністра, там їх 1500 чоловік. Це не змінить ситуацію на фронті. Очевидно вона не була прийнята.

І нам треба дійсно порадитися з міністром, можливо в неформальній такій ситуації або в формальній, але на закритому засіданні, щоб він нам розказав, яка є реальна картина і як ми цю картину бачимо. Тому що якщо у нас медіа загалом відносяться до критичної інфраструктури, а вони відносяться, так? І є різні медіа. Ми можемо, ну, медіа важливі, вони важливі для суспільства.

Насправді в марафон входять просто (я проти марафону, як ви знаєте, я його критикую і все таке інше), але туди входять окремі телевізійні канали, як "1+1", "СТБ", і вони рівні з усіма іншими каналами. І якась частина людей там заброньована, якась не заброньована. Очевидно це викликає в суспільстві з одного боку те, що називається хайпом і критикою, з іншого боку потреба

зберегти медіа для стабільності в суспільстві і для контрпропаганди є очевидною.

Тому нам треба відверто просто поговорити з міністром разом, щоб почути його роз'яснення, разом обговорити, як ми можемо це зробити, щоб захистити і сферу культури, яка є важливою, бо це наша пропаганда. Вибачте, Петлюра посилав Кошиця за кордон і вони там "Щедрика" співали. А у нас кожен національний колектив, який виїжджає за кордон, половина лишається там, тому що бояться мобілізації, а потім колектив розвалюється. І це величезна критична ситуація. І тут, в принципі, не до хайпу.

Інша справа, що є у міністерства певні помилки, тому що про це раніше просто ніхто не говорив і міністерство діяло відповідно до закону. І от тут всі вхопилися за марафон і за цирки і це викликає в суспільстві нерозуміння і роздратування. Це зрозуміло, бо цирки є різні. Є Національний цирк, є багато місцевих цирків. Скільки їх? Тобто ми мали би повністю відмовлятися від бронювання? Мені здається, це не вірно, але разом з тим проговорити якусь політику, яка би була і підтримана комітетом, і міністром, і узгоджена, потрібно. Тому в такій ситуації з міністром поговорити потрібно. Бо потім виявиться, що раптом-випадково забронювали ще якийсь там вокально-інструментальний оркестр з села Закалупівка і призвали навпаки народних артистів. Тобто така небезпека існує.

Тому просто треба з міністром поговорити, хай він розкаже, ми розкажемо наше бачення, хай пояснить, і прийдемо до якоїсь спільної позиції. Але робити це вкрай обережно, щоб це не викликало зайвого резонансу, тому що ворогів у Україні всюди багато. А знищити нашу культуру – це теж їхня мрія. А наше завдання – її зберегти.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я вам дуже дякую, Миколо Леонідовичу, за зважену відповідальну державницьку позицію.

Хочу перед тим, як передати слово Софії Романівні, тільки зазначити в продовження абсолютно того і в підтримку, що ви казали зараз, що, по-перше, на жаль, маніпуляції навколо цирків, які є такою самою частиною українського культурного простору, як і театри, і симфонічні оркестри, а також маніпуляції навколо марафону, який, як ви правильно зазначили, складається з таких самих медіа, як і інші, вже призвели до того, що Кабінет Міністрів збирається переглядати умови бронювання. Ми не знаємо, які вони будуть, і ми не знаємо, чи під тиском цього хейту, який, на мій погляд, як людини, яка уважно читає всі коментарі, підживлюються ще і з Москви, очевидно, чи не буде там навпаки таких рішень, щоб якимось приборкати це значною мірою штучне суспільне невдоволення, погіршити навпаки умови для діячів культури і працівників медіа, таке теж може бути.

Я хочу сказати, що я от дивився, наприклад, одне з інтерв'ю "Української правди" нещодавно і знову-таки, оскільки я уважно читаю всі коментарі, то коментарі зводились до того, що всі оці, значить, які працюють в "Українській правді", теж мають геть іти на фронт завтра просто в штурмовики і так далі. І ми ж розуміємо, що є журналісти-розслідувачі, є блискучі інтерв'юери і так далі, які є фактично нашою національною візитівкою, в тому числі в очах західних колег. То що, значить, зараз давайте всіх під одну гребінку і керуватися, як я читав в коментарях, я думаю, що це точно з Москви писали, що, типу, мало жінок, нехай всі чоловічі посади заміщують жінки і підуть чоловіки на фронт.

Тому, власне, повністю підтримую. Так, на жаль, Микола Леонідовичу, на жаль, дійсно, я хочу констатувати, що Микола Леонідович подавав поправку, і я зі свого боку теж зробив все, щоб все ж таки якимось вона пройшла, ну, ми бачили, що у комітету був інший підхід. Тому треба дійсно нам продовжувати боротьбу за те, щоб наша культура не зазнала руйнації, я вибачаюсь, не під російськими ракетами і бомбами, а щоб ми самі себе не

зруйнували вщент через те, що ми керуємося не державними інтересами, а тим, що відбувається в соціальних мережах.

Вибайте, Софіє Романівно, що забрав стільки часу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито Руслановичу, я дуже коротко. Але має бути прозорість.

ПОТУРАЄВ М.Р. Абсолютно згоден, Миколо Леонідовичу. Я ж сказав, що підтримую вас повністю.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Бо незрозуміло, чому кращих симфонічних музикантів Львівської філармонії – національного закладу культури – призивають, а з цирку, при всій повазі до цирку, може, вони теж кращі, не призивають. Тоді треба або тих, або тих, або чим ми керуємося. Тобто ми маємо ці критерії допомогти міністерству виробити, визначити, що для нас є критичним, і це забезпечити, щоб ми завжди могли це пояснити.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ви абсолютно праві.

КРАВЧУК Є.М. І в цих критеріях, я перепрошую, 5 секунд, в цих критеріях, очевидно, має бути виключений якийсь суб'єктивний момент, що цей директор, який подає ці списки на бронювання, подав своїх друзів, не зважаючи на якісь там професійні і так далі. Очевидно, якісь мають бути обмеження, що дійсно бронюємо артистів, які поштучно і яких готувати дуже довго. А там якщо це якийсь водій, то очевидно, що можна водія знайти такого, який не мобілізаційного віку або не підпадає під мобілізацію, умовно.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Євгеніє Михайлівно.

І ще раз хочу підтримати, знову підтримати Миколу Княжицького і Євгенію Кравчук, тому що у нас є штучні артисти, штучні. І якщо професійно артиста цирку готує держава і вкладається в це держава теж там, ми знаємо, 10-15 років, те саме стосується абсолютно прикладу, який навів Микола Княжицький (дякую, Миколо Леонідовичу), як і музиканта симфонічного філармонічного оркестру 10-15 років – це ж не жарти.

(Загальна дискусія)

ФЕДИНА С.Р. Можна, до речі, тут я скажу, бо я на часі?

ПОТУРАЄВ М.Р. Вибачте. Так, давайте в порядку черги. Софія Романівна. Потім далі буду надавати слово.

Софіє Романівно, будь ласка.

ФЕДИНА С.Р. Перш за все я хотіла би сказати, що Гео підняв дуже важливе питання. Питання маніпуляцій і провокацій, і абсолютно нездалої позиції і політики, яку зокрема проявило і міністерство. Тому що весь цей хайп і всю цю дику ситуацію вони підняли саме своїм рішенням, а напевно можна це було зробити інакше, напевно можна було і зкомунікувати це інакше і все решта.

Я вам зокрема скинула в чаті посилання, там військовий говорить про те, що вчора було прийнято. І, чесно кажучи, зараз це все на фронті. І вони вважають, що ми зараз, вчора було прийнято законопроект про їхнє довічне ув'язнення і смерть на фронті однозначно. Тому ці речі ми як Комітет гуманітарної та інформаційної політики мали би дуже добре зкомунікувати.

Я абсолютно підтримую, що ми маємо викликати на комітет міністра. Я вважаю, що ми маємо подумати, кого ми ще маємо викликати. І я абсолютно підтримую, щоб ми це зробили в закритому форматі. Ми на це маємо право,

тому що поза тим, що зокрема в.о. міністра з нами нормально комунікує, але загальна тенденція комунікацій уряду з депутатами є нижче плінтуса.

І я вважаю, що ми маємо подумати, кого ще викликати, і продумати не тільки, як робити бронь, як зберігати артистів, які мають національну цінність, але ми маємо подумати також, як вплинути, можливо, своїми пропозиціями на іншу сферу. Бо, колеги, давайте будемо чесні, у нас 150 тисяч силовиків-пенсіонерів, здорових мужиків, які ходять по спортзалах, кав'ярнях і всьому решта, а ми маємо, наприклад, жертвувати одиничними артистами, одиничними спеціалістами замість того, щоб люди, які вміють користуватися зброєю, знають основи самооборони, вони просто собі нормально живуть приспівуючи, тому що вони так звані пенсіонери. Можливо, ми як комітет так само зможемо напрацювати якісь пропозиції, ми це маємо робити.

Чому я так емоційно це все говорю? У мене підрозділ з Сумщини забрали на Мар'янку. За 5 днів 40 вбитих і понад 100 поранених, роти вже немає. У нас ситуація катастрофічна.

І щодо марафонів, я згодна, що журналісти – це є дуже важливо, але, перепрошую, марафон перший провалив мобілізаційний процес. Вони мали не розказувати як ми позавчора вже перемогли, але вони мали сприяти підготовці людей, мотивації людей, поясненню ситуації. Я вважаю, що від марафону ми теж когось би мали викликати, можливо, знову ж таки в закритому режимі, але зараз марафон є провальним у мобілізаційному плані абсолютно, і треба щось в тому всьому міняти, якщо ми хочемо вижити як держава елементарно.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Софіє Романівно.

Гео Багратовичу, будь ласка, репліка.

ЛЕРОС Г.Б. По-перше, я хотів би сказати, що ви і пані Кравчук нахабно зманіпулювали тим, що хтось збирається на цьому хайпувати. Якщо б я збирався хайпувати на темі броні від мобілізації цирків або марафону, я б вже це давно зробив би публічно і написав. Але якщо ви бачите, що я жодного разу про це не написав і публічно не сказав, мене цікавить, як це так стається, і міністра запросити. І пан Княжицький чудово доповнив цю ідею. І дякую пані Федіні, що теж підтримала. Я саме хочу розібратися, як так стається, що одних бронюють, а інших відправляють на фронт національних артистів. І тому я попрошу що вас, що пані Кравчук не маніпулювати тим, що хтось збирається публічно якийсь хайп піднімати.

Я ще раз кажу, якщо б я це збирався зробити, я б вже давно це зробив би публічно, а не на комітеті.

ПОТУРАЄВ М.Р. Гео Багратовичу, я хочу зазначити, що ми не звинувачували вас у маніпуляції. Я казав, що маніпуляції відбуваються у соціальних мережах.

ЛЕРОС Г.Б. Я розумію. Але я цього не робив. І я це кажу на комітеті для того, щоб вислухати виконуючого обов'язки міністра.

ПОТУРАЄВ М.Р. Гео Багратовичу, я хочу наголосити, що я вас не звинувачую у маніпуляції. Я казав, що маніпуляції відбуваються не тут, не в комітеті.

ЛЕРОС Г.Б. Микито Руслановичу, ви прокоментували мою пропозицію, наголосивши на тому, що відбуваються маніпуляції. Очевидно, що це є завуальованою...

ПОТУРАЄВ М.Р. Нічого подібного, Гео Багрововичу. Не треба шукати в моїх словах того, чого там не було. Я сказав, що якщо ми не поставимося до цього питання відповідально, то результат...

ЛЕРОС Г.Б. Ми ставимося відповідально...

ПОТУРАЄВ М.Р. ...не таким, на який можливо ми розраховуємо. Я сказав "ми", до речі, "ми", декілька разів. Можна підняти навіть стенограму.

ЛЕРОС Г.Б. Дивіться, у мене є пропозиція поставити на голосування. Я згодний з тим, що на закритому засіданні, але треба виконуючого обов'язки міністра заслухати.

І у пані Федіни чудова пропозиція заслухати якогось представника з марафону, як так сталося, що та інформація, яка звучала на марафоні, вона повністю провалилася. Комітет вже вирішить – у закритому чи відкритому режимі.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дивіться, це абсолютно твердження, я би сказав так, особисті, чи провалив марафон, чи не провалив марафон, чи несе марафон відповідальність, чи не несе марафон відповідальність. Але кожний депутат абсолютно має право на свою думку, абсолютно, без всяких питань. Я просто вважаю, що це два окремі великі питання, два окремі. І дійсно питання бронювання, тим більше на тлі того, що Прем'єр-міністром було заявлено, що будуть переглядатися правила і критерії бронювання, тим більше важливо, щоб ми з цим питанням розібралися. Я абсолютно підтримую необхідність обговорити це з виконувачем обов'язки міністра.

СУШКО П.М. Микито Руслановичу, можна.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, одну хвилиночку. Я закінчу.

Щодо того, що відбувається з інформаційною політикою, це окрема тема, окрема тема. Я вважаю, що так, дійсно, і про це не просто варто поговорити, а ми як профільний комітет зобов'язані про це теж поговорити, але окремо від цього питання, бо вони два надто великі, надто важливі, щоб просто їх змішувати в одне.

Так, Павле Миколайович, одну хвилиночку, була Ліза Богуцька. І потім Павло Сушко.

Будь ласка, Лізо.

БОГУЦЬКА Є.П. Я хотіла лише додати до всього сказаного Женею Кравчук і Микитою, але додати до слів Микити, що на відновлення культурних діячів іде щонайменше 15 років. Я хочу сказати, що є таке поняття, як талант. Так от, талант не відновлюється ніколи, ні через 15, ні через 20 років. Якщо ця людина піде і загине, ми просто втратимо той талант, який насичував наш культурний простір.

Тому треба дуже-дуже ретельно ставитись до тих, хто буде мобілізуватись, і тих, на кого буде розповсюджуватися бронь. І я підтримую, по-перше, що це не 50 відсотків складу цих цирків, а 10 відсотків, всього-на-всього 10 відсотків. Але так, можливо, треба просто прозорі механізми мати, щоб точно знати, хто і на яких умовах має цю бронь.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Лізо.

Павло Миколайович Сушко, будь ласка.

СУШКО П.М. Я мовчав, не хотів казати, але якимось так у нас відбувається на комітеті постійно, що будь-які питання якимось в політичні

перепливають. І, чесно кажучи, цього не хотілось би робити, бо питання реально слухні. От, наприклад, Мінсоцполітики, коли ми слухали міністра, якось так відбулося, що у нас навіть "Європейська солідарність" стала захищати ОПЗЖ, представника нашого комітету. Такого ніколи не було. Це свідчить про що? Про те, що з боку Кабінету Міністрів, з боку представників міністерства іде повна дисконунікація з позицією комітету, з членами комітету. Тобто у нас іде просто роздвоєння наших позицій.

Це було очевидно, коли ми торкнулися питання усиновлювачів. Коли міністерство, яке формує політику, яке мало би захищати права дітей і мало би сприяти боротьбі з сирітством, сприяти тому, щоб діти знайшли собі батьків, і ось коли міністерство так негідно висловилося, що їм все рівно, чи будуть усиновлені, чи не будуть, будь-яке рішення їх влаштовує, це свідчить про те, або повна некомпетентність або повна безвідповідальність і можна ще багато епітетів придумати. Тому я би хотів все ж таки, щоб не перекручувалися от всі в політику, в хайп, як хтось каже, або не хайп. От взагалі відсторонитися від цього, а зосередитися на роботі.

От скажіть мені, Микито Руслановичу, щоб не було потім – хтось когось підтримує чи не підтримує, чи важливо розібратися дійсно, які критерії, наприклад, з боку Міністерства соціальної політики, дитячої політики, наше відання. Дійсно, кого вбачає міністерство, кого не вбачає, хто у нас у першу чергу, хто в другу – от такі критерії. Хіба не важливо розібратися? Так само по кіно, по артистах я хотів би дізнатися, так само по інших сферах, тобто щоб це не було (знаєте?) заслуховування з побиттям, а реально просто послухати, яке бачення у міністрів, я не кажу конкретного міністра, давайте обох – наших профільних міністрів послухаємо, дамо наші поради, і все. І дійсно це зробити в закритому режимі. От якщо ставити на голосування в такому контексті як сталося, то політично напевно неправильно підтримувати таке рішення. А з боку народних депутатів треба дійсно розібратися.

Тому давайте переформатуємо просто пропозицію наших колег і по-інакшому поставимо на голосування. Якщо ви не проти, просто сформулювати правильно. І все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я вважаю, що у нас є пропозиції зараз по двох міністрах і по інформполітиці. Я думаю, що ми маємо в "Різному" проголосувати за те, щоб заслухати виконуючого обов'язки міністра культури та інформаційної політики щодо бронювання діячів культури в найбільш широкому сенсі, тобто всі підвідомчі сфери, і медійників.

І окремо ми маємо запросити міністерку соціальної політики.

І окремо запросити, вирішимо, в якому форматі комітетські слухання або просто комітет присвятимо інформаційній політиці.

Три окремих питання з тим, щоб вони не перемішувалися, тому що три окремі важливі питання.

Павле Миколайовичу.

СУШКО П.М. Не три окремі. Марафон давайте за дужки. Дивіться, є питання міністерств. Я пропоную просто не конкретного міністра Карандеєва, а профільних міністрів заслухати, або не заслухати навіть, а провести взаємодію з приводу їхньої політики щодо бронювання. Бо зараз вони...

Дивіться, що відбулося на Комітеті нацбезпеки і оборони по соцробітниках? Позиція міністерства: всіх, хто доглядає людей з інвалідністю, на фронт, вибити собі гроші на бюджет і найняти потім соціальних працівників. То питання не людей з інвалідністю було в них, а питання, щоб роздути собі бюджет, розумієте, от в цьому питання. Тому я хочу реально послухати міністра соцполітики, хтось хоче послухати іншого міністра. То давайте просто перефразуємо питання. Якщо колеги не проти,

провести взаємодію з міністрами профільними. Без марафону. Бо марафон – це...

БОГУЦЬКА Є.П. У нас насправді їх три, бо у нас Міністерство інфраструктури ще є через туризм.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, до речі.

СУШКО П.М. Ну, це більше інший комітет насправді.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, я просто хотів би, щоб у нас був... Ну, давайте порадимося. Просто рішення про взаємодію, воно, я боюся, що нам не дає нічого з точки зору наших повноважень... Бо коли ми викликаємо для заслуховування, це в наших повноваженнях і відповідно ніхто не може відмовитися. Це перше.

Друге, що рішення комітету, які ми можемо прийняти за підсумками таких розмов, вони вже мають певну вагу. А просто проголосувати за взаємодію, воно не дасть нам тих інструментів, про які, я ж бачу, що і ви кажете.

Колеги, давайте тоді в "Різному" все ж таки...

ЛЕРОС Г.Б. Микито Руслановичу, можна мені хвилинку, будь ласка?

ПОТУРАЄВ М.Р. Гео Багратовичу, будь ласка, репліка і будемо...

ЛЕРОС Г.Б. Як зустрічна пропозиція до того, що сказав пан Сушко. Ми можемо розглянути, просто на наступному комітеті заслухати виконуючого обов'язки міністра культури, а через комітет вже міністра соцполітики.

І ще одне питання в "Різному". Є, наприклад, я не знаю, 20-25 всесвітньо відомих українських митців призовного віку. Як колега по комітету сказала стосовно таланту, ми чудово розуміємо, що такий унікальний талант, який є в цих митців, він абсолютно унікальний і він неповторний, це українські митці, скульптори, які відомі на весь світ. Може, треба розглянути ще разом з міністерством, створити якийсь там короткий список митців, щоб так само була бронь, як і зараз, там так само популяризують Україну на світовому просторі. Я не кажу там сотні, але якихось там 10-15 людей, які справді там, у них виставки зараз там в Парижі, в Мілані є, в Венеції одного скульптора виставка. Щоб ми разом, комітет разом з Міністерством культури створив список таких митців і, можливо, в майбутньому зробити якусь бронь для таких людей.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ви абсолютно праві, на 200 відсотків. І мене самого це турбувало. І я сподіваюсь, що ми зможемо спільно знайти рішення. Бо якщо медійники працюють в підприємствах, якщо діячі культури працюють в закладах культури, то ті, про яких ви кажете, це ж окремі люди. Тобто їх не можна навіть провести через оцю от критеріальну сітку по підприємствах, а зберегти ми їх маємо – це наш обов'язок, ви абсолютно праві. І це точно треба зробити.

Я попросив би вас, щоб ви такий список підготували, щоб на зустрічі з міністром були вже певні пропозиції. І до всіх колег звертаюсь про це подумати.

ЛЕРОС Г.Б. Я на наступний комітет підготую зі свого боку.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Це точно не просте питання. Але я переконаний абсолютно, абсолютно переконаний, що його треба вирішувати, бо дійсно можемо втратити таланти світового рівня.

Колеги, переходимо до запропонованого порядку денного. З тим, що ми там в "Різному" доповнимо, ми, по-моєму, всі погодились. Так? Тому з пропозиціями народних депутатів щодо "Різного" прошу підтримати запропонований порядок денний.

Отже, колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую.

Рішення прийнято.

Колеги, переходимо до розгляду першого питання в порядку денному – це проект Закону про внесення змін до Закону України "Про туризм" та деяких інших законодавчих актів щодо основних засад розвитку туризму (реєстр. № 4162, друге читання).

І я на цьому передаю слово Дмитру Олександровичу Нальотову – голові профільного підкомітету нашого комітету.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу, ведення ваше.

НАЛЬОТОВ Д.О. Шановні колеги, сьогодні радий вас вітати і хочу подякувати, по-перше, усім, хто долучився до роботи над євроінтеграційним проектом про основні засади туристичної діяльності, який завдяки спільним зусиллям народних депутатів, комітетів, стейкхолдерів та міжнародних партнерів пройшов довгий шлях до підготовки до другого читання, і маю надію, що його прийняття стане рушійною силою і важливим кроком у розвитку туризму та стане запорукою плідної співпраці держави та туристичного сектору.

Дозвольте мені зазначити деякі ключові досягнення до другого читання. Законопроект опрацьовано фахівцями Вестмінстерської фундації за демократію, які позитивно оцінили запропоновані зміни, надавши при цьому ряд пропозицій, які також враховані у тексті до другого читання. Плідну співпрацю проведено і з фахівцями Національного банку України, з якими детально опрацьовано блок законопроекту щодо фінансового забезпечення, зокрема в частині узгодження з новим Законом України про страхування.

Враховано рекомендації Всесвітньої туристичної організації UNWTO та імплементацію положень, директив до регламентів Європейського Союзу у цій сфері, у тому числі у рамках Угоди про асоціацію. Зауваження і пропозиції Комітету євроінтеграції Верховної Ради України також враховані.

Опрацьовано законопроект з урахуванням критеріїв перегляду з метою узгодження із Законом України про адміністративну процедуру. Проведено робочу групу, зустріч з групою туризму Секретаріату Комітету Європарламенту з транспорту та туризму, на якій відбувся обмін думками та практикою щодо відповідного регулювання сфери туризму саме Євросоюзу, за результатами якого ми ще раз впевнилися у правильному напрямі щодо запровадження єдиного туристичного реєстру, який забезпечить вирішення таких питань як дерегуляція, статистика, діджиталізація процесів, наповненість та туристичні потоки, а також своєчасність вжиття необхідних заходів щодо нагальних проблем у сфері туризму.

Слід зазначити, що під час опрацювання правок, отриманих від народних депутатів, зауважень та пропозицій органів виконавчої влади, інших зацікавлених органів, пропозицій, озвучених на підкомітеті з питань туризму та курортів, законопроект до другого читання зазнав деяких концептуальних змін, на які варто звернути вашу увагу.

Важливою складовою законопроекту є створення дієвого механізму стратегічного планування у сфері туризму. Його основою буде єдиний стратегічний документ, що тепер затверджуватиметься на 7 років, визначатиме стратегічні цілі, заходи, строки виконання та джерела фінансування. Це дозволить нам системно підходити до розвитку туризму, враховуючи поточні проблеми та можливості.

Запроваджується механізм фінансування місцевих програм та заходів через створення місцевих фондів розвитку туризму, який згідно перехідних положень вводиться в дію з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні. Ці фонди будуть заповнюватися за рахунок туристичного збору,

грошових стягнень та добровільних внесків. Вони дозволять нам зосередитися на розвитку туристичної інфраструктури та привертання більшої кількості туристів до наших регіонів.

Виправлено деякі технічні моменти щодо функціонування Єдиного туристичного реєстру, як-то його утворення, технічні можливості, технічного адміністратора тощо. Також прибрали платність надання відомостей з Єдиного туристичного реєстру.

Дещо зазнали змін розділи щодо організації діяльності суб'єктів туристичної діяльності. Так надано право Державному агентству розвитку туризму приймати рішення про відмову суб'єкту господарювання у внесенні відомостей до Єдиного туристичного реєстру. Звичайно ж, відмова має бути обґрунтована, це доповнено в законі. Доповнено додатковими підставами, такими як: належність до держави-агресора, вихід за власним бажанням та на підставі рішення суду.

Детально пропрацьовано статтю щодо договору на туристичне обслуговування в частині забезпечення захисту прав туриста та дотримання вимог директиви Європейського Союзу.

Зазнав змін і блок щодо організації діяльності фахівців туристичного супроводу. Реєстрація в Єдиному туристичному реєстрі є добровільною та надає певні пільги. Фінансування забезпечення виконання туроператором виїзного туризму, зобов'язань перед туристами до другого читання пропонується встановити у розмірі 5 відсотків. До першого читання розмір був 10 відсотків. Загального доходу від здійснення ним господарської діяльності, виручки від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за останні повні чотири квартали, що передують кварталу укладення договору фінансового забезпечення, але не менше суми, еквівалентній 20 тисяч євро. На перше читання ця сума була у 50 тисяч євро.

Згідно перехідних положень передбачено поступове наближення до 5-відсоткової ставки. Перший рік після прийняття закону буде 1 відсоток,

другий рік – 3 відсотки, на третій рік ми виходимо на 5 відсотків, що дозволить галузі поступово вийти на фінансове забезпечення.

Деталізовано також положення щодо відповідальності суб'єктів туристичної діяльності, підстави та порядок застосування адміністративно-господарських штрафів. Відповідні рішення про накладання штрафів визначаються виконавчим документом. Штрафи, передбачені цієї статтею, зараховуються до державного та місцевого бюджету відповідно.

Законопроект тепер пропонується вносити окремим законом з відстрочкою набуття чинності, що надасть можливість створити перехідний період для прийняття підзаконних нормативно-правових актів, передбачених цим законопроектом.

На завершення я хочу закликати нас усіх об'єднатися у спільній меті – зробити нашу Україну більш привабливою для туристів та інвесторів.

Дуже дякую за увагу та за вашу підтримку. Дякую.

Давайте переходити далі за обговоренням.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Вже бачу є колеги. Є у мене попередній список тих, хто просив би надати слово, це колеги не лише з нашого комітету. Хочу сказати, що і вже бачу підняту руку від пані Галини Васильченко, і від пана Ігоря Фріса, і відповідно Микола Леонідович Княжицький вже підняв руку. Так що давайте в такому порядку. Може...

Хоча, Дмитре Олександровичу, питання, може, буде хтось із запрошених з співдоповіддю? Бо є і пан Сергій Деркач – заступник міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України, має бути пані Мар'яна Олесків – голова Держагентства розвитку туризму України. Може, є якісь коментарі щодо того, що зараз говорив пан голова профільного підкомітету? Колеги з міністерств є? А от, будь ласка, колеги. Тоді давайте, зараз Сергій Деркач і потім колеги народні депутати.

Пане Сергію, будь ласка, вам слово.

ДЕРКАЧ С.А. Колеги, вітаю!

Сергій Деркач – заступник міністра інфраструктури.

Хочу, по-перше, від міністерства абсолютно підтримати цей законопроект. Він однозначно на часі і вже, в принципі, давно на часі. Ми паралельно працюємо над створенням Єдиного туристичного реєстру разом з ДАРТом. Ми так само плануємо це зробити дуже зручно, діджиталізовано, швидко для всіх суб'єктів господарської діяльності, які працюють в цій сфері, це і туристичні оператори, це і готелі.

І нам дуже важливо зараз для економіки країни прийняти цей законопроект, тому що кількість суб'єктів господарювання в цій сфері, ми всі розуміємо, значно більша ніж та, яка декларується. Це питання податків, це питання офіційного працевлаштування робочих місць і так далі. Тому ми абсолютно підтримуємо законопроект.

І якщо з нашого боку, з боку міністерства, потрібна буде додаткова якась інформація, ми завжди готові долучитися до будь-яких обговорень і, скажімо, подальшої підтримки.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дуже вам дякую, пане Сергію.

Отже, колеги, слово зараз колегам.

НАЛЬОТОВ Д.О. Ще, будь ласка, Мар'яна Олеськів теж слово бажає, якщо можна.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, Дмитроє Олександровичу, будь ласка, слово.

НАЛЬОТОВ Д.О. Мар'яна Олеськів – голова Державного агентства розвитку туризму.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, Мар'яна Ігорівна, вона з вами. Мар'яно Ігорівно, вибачте, картинка у мене не дуже велика, то я не бачу руки.

Мар'яна Ігорівна Олеськів, будь ласка.

ОЛЕСЬКІВ М.І. Дякую.

Доброго дня. Дуже важливий день, якого ми чекали декілька років. Справді, для нас сьогодні в Україні, як ми розуміємо, туризм весь базований на пострадянському законодавстві 90-х років з останніми змінами 2003 року, який абсолютно не відповідає тим реаліям, в яких ми працюємо.

Перш за все, яка основна мета туризму? Це щоб у нас було більше туристів, залишалися на більше ночей і з найвищим чеком. Це основні КРІ, які показують те, що ми як державне агентство, міністерство, всі органи державної влади, Кабінет Міністрів, місцеві органи влади працюємо ефективно. На сьогодні нічого з цих даних ми не маємо і не можемо мати. І в принципі, будь-які плани на маркетинг, будь-які плани на промоцію країни, вони є всі такі – пальцем в небо. І тому цей закон є насправді дуже прогресивним.

Сьогодні в Європі до формату такого реєстру ми фактично будемо четвертою, напевно, країною, яка зможе на такому рівні впровадити. Три інші – це є на сьогодні Хорватія, Угорщина і Австрія, в яких існують дуже зручні реєстри. По Хорватії готова ділитись презентацію, просто показати, як це працює. І це дозволило Хорватії стати сьогодні однією з топ основних туристичних дестинацій Європи, нікому невідомою післявоєнної Хорватії. Тому що саме якісний моніторинг того, скільки місць розміщення, де знаходиться, скільки туристів в який регіон можна запросити, які маркетингові заходи проводити на якому рівні, яким чином розподіляти потік туристів, щоб десь не було овертуризму, а десь не занепадали якісь громади, це дуже важливо.

В Україні сьогодні є неймовірна кількість потенційно цікавих туристичних локацій. Але через брак інформації про те взагалі, що там є, скільки людей кожна з цих локацій може прийняти, ми не можемо взагалі організувати ефективний маркетинг. І ті приклади наші... На жаль, ми були створені фактично, мене призначено за тиждень до ковіду, і потім у нас був єдиний рік – 2021-й, коли ми змогли все-таки щось зробити корисне з точки зору міжнародного маркетингу. І прикладом є, напевно, теж всі знають, це туристи з Саудівської Аравії, коли був проведений для них безвіз, коли ці туристи поїхали саме в ті регіони, які інтуїтивно можна було для них показати і пропонувати. Але був план на розширення вдвічі-втричі, куди цих туристів далі направляти, вже було складно сказати, і куди, саме які маркетингові активності проводити.

Тому для нас це дуже важливо: саме прийняти його зараз. Тому що ми готуємо в тому числі і маршрути пам'яті війни. Сьогодні спільно з колегами проводили і по цьому "круглий стіл". І нам важливо, щоб і гіді могли проходити певні навчання. І ми могли б вже саме робити промоцію таких кваліфікованих гідів, до яких туристи мають звертатися, коли хочуть отримати інформацію про такі маршрути. Це питання нашої національної безпеки зокрема. І отримання даних, підготовка нормативки. Тому що інтерес до України, тими напрацюваннями, які ми зараз маємо, а ми маємо меморандуми з основними платформами Booking, ми маємо меморандуми з великими PR маркетинговими агентствами, і ми розуміємо, що після того, як тільки війна завершиться, ми зможемо запрошувати туристів, ми зможемо зробити дуже потужну, навіть ще без державного бюджету, промокампанію.

Але якщо не буде цього закону, ми не зможемо ніяк її ефективно виміряти і ніяк не зможемо далі приходити до Мінфіну і говорити, що гроші потрібні, галузь потрібна, підтримка її потрібна, вона працює, вона приносить податки, вона має нові робочі місця і так далі, і тому подібне. Тому дуже просимо, незважаючи на те, що можливо звучить під час війни

дивно – Закон про туризм, але насправді це зовсім не дивно, галузь дійсно продовжує працювати і вона має шанс стати насправді проривною для відновлення економіки нашої країни, але без цього закону, на жаль, це не буде можливим зробити.

Тому дякую. І я дуже сподіваюся на те, що ми зможемо цей закон винести до зали ще в цьому році, можливо на День туризму 27 вересня. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Мар'яно Ігорівно.

Пане Миколо, пане Ігорю, з вашого дозволу, я пані Галині перший слово надав би, якщо ви не проти.

Отже, будь ласка, пані Галино Васильченко. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Почекайте.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Я дякую.

Але, я не знаю, зазвичай в усіх комітетах спершу членам комітету, тому я не хотіла би порушувати ваш порядок. Кажіть. Я може після пана Миколи.

ПОТУРАЄВ М.Р. А ми ж комітет, по-перше, за рівність і так далі, і у нас тут своя обстановка.

Якщо Микола Леонідович хоче перший, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я дуже дякую пані Галині.

Я знаю про що вона хоче говорити, я цілком її підтримую. І зараз сам про це декілька слів скажу, просто трошки ширше скажу, бо ми над цим проектом дивилися ширше.

Очевидно, я хотів би подякувати пану Нальотову і всім, хто працював над законом. Це справді важлива, відповідальна, потрібна річ. Але ми ж

відверто говоримо зараз і говоримо відверто у непростий час, так? Ну, в час війни. Бо тут декілька разів звучало про те, що закон податків стосується, ну, ми не податковий комітет і не Податковий кодекс розглядаємо, ми розглядаємо стосунки між туристами і надавачем послуг, і ми маємо розуміти, хто є цей надавач послуг. Якщо ви візьмете зараз гірське село якесь, яке до повномасштабного вторгнення розвивалося зовсім інакше, то зараз в цьому селі не залишилося чоловіків, а жінки утримують ті будинки, куди приїжджають туристи, і якщо там буде їх не 6 чоловік, а на одного більше, то вони не зможуть їх утримувати, і вони просто вмруть. А я в цих селах буваю в принципі там кожний місяць по декілька разів. Мало того, що там є суперечності між тим, що в одному місці – це готель на ... (*нерозбірливо*) койкомісць, в іншому це 6 номерів, одним словом, багато таких неузгодженостей. Але про це скаже пані Галина і пан Фріс буде про багато речей говорити.

Я хотів би сказати про концептуальні речі. Закон ефективний тоді, коли він буде працювати, коли нам не треба галочку поставити, а коли ми дійсно приймаємо те, що не врегульовано і буде працювати. Закон був поданий у 2021 році. І на той час справді все, про що говорив пан Дмитро (повністю погоджуюся), було дуже багато важливих пунктів. На жаль, затягувався його розгляд, і за цей час була прийнята ціла низка законопроектів, яким цей закон суперечив. Ми не вносимо до них зміни, а вони є первинними, і під час правозастосування будуть застосовуватися інші закони, які євроінтеграційні, які були після 2021 року прийняті.

Тому я закликаю колег, всіх нас, спокійно доробити цей закон, не займатися імітацією, а зробити його таким, щоб він працював так, як його і задумував пан Нальотов та інші співавтори. Зокрема набрали чинність: Закон про публічні електронні реєстри, це нова редакція Закону про електронні довірчі послуги, теж була прийнята; Закон про адміністративну процедуру;

Закон про адміністративні комунікації – всім цим законам цей закон суперечить, просто всім.

Ці зміни, вони не відображені у фінальній версії законопроекту, який зараз виноситься на комітет. Так, наприклад, у частині створення та функціонування Єдиного туристичного реєстру законопроект не враховує вимоги Закону України про публічні електронні реєстри 2021 року, зокрема не визначений жоден з параметрів публічного реєстру, перелік яких встановлений статтею 26. Не зрозуміло, хто вносить записи до реєстру, який їх статус, підстави для відмови, зміни або видалення записів тощо. Це по суті окрема процедура, яка очевидно має враховувати як Закон про публічні електронні реєстри, так і Закон про ліцензування у частині функціонування ліцензійного реєстру. Бо наша мета тут була спростити насправді ліцензування. Але прийняті інші закони. Закон про електронні комунікації ввів іншу термінологію та порядок інформаційної взаємодії. Натомість стаття 15 цього законопроекту передбачає інформаційну взаємодію інформаційно-телекомунікаційними засобами в електронній формі. Ну, таке в законі просто не існує.

З січня 2024 року набрав чинності Закон про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг і імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації. Ним змінені питання електронної ідентифікації, електронних цифрових підписів. В принципі все це в законі не враховано, і це не можна врахувати до другого читання. Це абсолютно "мертвий" законопроект. Хоча задумка, ще раз підкреслюю, і колеги Нальотова, і всіх, хто працював, була, в принципі, в той час абсолютно справедлива. Просто треба його переробити, виходячи з нових реалій, і це три дні роботи.

Законопроект в статті 16 пропонує надавати оператором повідомлення із зазначенням ідентифікаційного коду юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій. Натомість цей реєстр

припинив функціонування майже 20 років тому, у 2005 році. Зараз функціонує Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань, введений у 2003 році.

В частині організації діяльності туроператорів законопроект не відповідає вимогам Закону про дозвільну систему в сфері господарської діяльності. Зокрема в статті 16 організація діяльності туроператорів так і не зазначено, з якого моменту особа набуває статус туроператора. Натомість вся процедура реєстрації декларацій про провадження господарської діяльності передбачається статтею 4 Закону про дозвільну систему і запроваджена законопроектом процедура внесення відомостей – це цитата – про суб'єкт до єдиного туристичного реєстру цьому не відповідає.

В 2023 році прийнята нова редакція Закону про захист прав споживачів. Там втілена сучасна європейська система захисту споживчих прав і міститься розподіл компетенцій між різними органами, прописана процедура врегулювання споживчих спорів тощо. В проекті про туризм нічого з цього не враховано взагалі. Наявна застаріла система, коли будь-хто може перевірити будь-що і застосовувати санкції, які сам собі придумає.

А знову ж таки ми говоримо про величезну кількість малих приватних підприємців, які в Західній Україні за рахунок цього виживають. Ми хочемо мати крім бунтів за мобілізацію ще бунти тих людей, де 100 відсотків в селах надають ці послуги? Ну, вони це обговорюють. Вони дзвонять щодня. Це соціально небезпечна історія. Просто дуже прошу вас це усвідомлювати.

Закон про адміністративні послуги і про адміністративну процедуру також висуває ряд відомих вимог по розгляду заяв про реєстрацію, розгляду скарг, рішення суб'єктів владних повноважень. Навіть банальне надання послуг підсанкційним особам або обмеження на діяльність російських туркомпаній на українському ринку важливо. В проекті цього насправді немає, в тому, який є винесений.

Тобто законопроект в будь-якому разі треба привести у відповідність до законодавства, яке змінилося за останні три роки, які минули після його прийняття в першому читанні.

Незрозумілі або застарілі норми. Законопроект передбачає, що туроператор не може здійснювати іншу діяльність, крім туроператорської. Якщо воно раніше не мало пояснення, то тепер, коли проект скасовує ліцензування всієї діяльності, не зрозумілі причини, для чого ми обмежуємо його в діяльності, чому ми забороняємо робити ще щось, коли ліцензія не видається. Які цілі ми переслідуюмо цією нормою або яких ризиків хочемо уникнути?

Незрозуміло, чому споживачем туристичних послуг розуміється лише людина, з якою укладений відповідний договір. Специфіка туризму в тому, що один договір може передбачати подорож не для однієї людини, яка підписала договір, а, наприклад, для цілої сім'ї. В такому разі, щоб на дітей або інших родичів поширювалися гарантії споживачів, треба, щоб з ними укладався окремий договір.

Послуга тимчасового розміщення стосується індивідуальних засобів тимчасового розміщення до шести ліжко-місць включно. Це те, про що я говорив, пункт 9 статті 1. Вона надається засобами тимчасового розміщення, готелями та іншими аналогічними подібними засобами (це пункт 7). Тобто виходить, що готель може надавати послуги, якщо у нього менше шести ліжко-місць. Але при цьому готель – це засіб тимчасового розміщення, в якому більше шести номерів, про це говорить пункт 3. Тобто готель повинен мати менше шести ліжко-місць, але одночасно більше шести номерів. Як це можна пояснити? У мене немає на це відповіді.

НАЛЬОТОВ Д.О. Можна, Микито Руслановичу?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я завершу, будь ласка. У мене там ще будуть питання, а потім ми зможемо це обговорити.

НАЛЬОТОВ Д.О. Добре, вибачте. Завершуйте.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Законопроект зберігає співпрацю між туроператором і турагентом виключно на підставі агентських договорів. Незрозуміло, чому відмовилися від використання договорів комісії, хоча це юридично дуже схожі поняття. При тому, що ми знаємо, що агентські договори регулюються лише Господарським кодексом України, проект про скасування якого прийнятий в першому читанні. Тобто фактично вже закон, коли це буде скасовано, запущений, і не враховувати цього теж ми не повинні, бо доведеться до цього повертатися.

В законопроекті не передбачається розподіл відповідальності перед споживачем між турагентом та туроператором. З незрозумілих міркувань турагент виключається з кола осіб, які відповідають перед туристом, і в нього немає стимулів для добросовісної роботи. При тому, що саме турагент контактує з туристом, підписує з ним договір, надає інформацію та отримує від туриста оплату.

В законопроекті передбачено широке коло контролюючих органів контролю, але між їх повноваженнями не проведено жодної границі. Тобто купа різних органів контролюють по суті одне і те саме, але при цьому вони самі обирають, як і що будуть перевіряти.

Через те я вважаю, що у нас є декілька варіантів. Моя пропозиція: або відкласти розгляд і доопрацювати, це можна доопрацювати за 4 дні навіть у будь-якій формі. Ну, стаття 116, мені здається, не дуже підходить, краще перевнести, але можна піти на компроміс і зробити в статті 116, сісти, врахувати новоприйняті норми для того, щоб не висталяти себе на посміховисько перед залом, бо ми ж зацікавлені, щоб закон пройшов. Якщо

нам треба галочку для комітету, добре, комітет проголосує, але нам же в залі треба, щоб він пройшов, бо теж і показники і якість нашої роботи.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Дмитре Олександровичу, я пропоную, щоб ви прокоментували вже після того, як всі колеги висловляться.

Тому зараз, будь ласка, пані Галино.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Добрий день, шановні колеги! Дякую за запрошення на комітет і за можливість виступити і висловити свої думки.

Я найперше хочу сказати, що з того, що я розумію, основна ціль і мета і завдання цього законопроекту є отримання статистики і відповідних даних: що, де, як, скільки, в якому місці ліжко-місць і все інше.

Найперше хочу подякувати пану Дмитру за його величезну роботу. Знаю, що він уже кілька років активно працює над напрацюванням цього законопроекту і над тим, аби він був прийнятий. І ціную цю роботу.

Але також мушу висловити норми, з якими абсолютно не погоджуюся, але не погоджуюся не тільки я. Ви знаєте, що я завжди активно відстоюю в Раді дрібних підприємців, ФОПів, мікробізнес, але той, який чесно працює, платить податки. І якщо ми говоримо про дану галузь, то я тут виділяю три групи суб'єктів. Перший – це середній і більший бізнес, юридичні особи, готелі. Другий – це білий бізнес, апартаменти, садиби, це мікробізнес і ФОПи. І третій – це тінь. І перші, і другі, і ми як законотворці і державники усі зацікавлені в тому, щоб тіні не було, щоб виходили з тіні, реєструвалися. Ще раз наголошу, що в цьому зацікавлені всі: і готелі, і апартаменти, і ми як представники влади.

Цей законопроект дали на ознайомлення великій кількості підприємців і зокрема, звісно, що я як мажоритарниця зі Львова. У Львові туризм – це до

війни і до ковіду – була одна з ключових галузей. І загалом питання туризму і найбільш актуальне, мабуть, станом на зараз і було до війни для таких українських міст як Львів, Київ, Одеса, Карпати. Звісно, що і інші міста і місця і дестинації, але це, мабуть, ті міста, де найбільше самих суб'єктів господарювання, які надають послуги туристичні чи послуги з розміщення.

Так от, станом на зараз дрібні підприємці справді дуже схвильовані. Вони кажуть, і на їхню думку, я зараз аргументую чому, що закон не вирішить ключову проблему, тобто не виведе з тіні тих, хто працює в тіні, а навпаки зарегулює їхню діяльність і сприятиме тому, щоб навіть ті, хто зараз є ФОПами і працюють в білу, будуть змушені переходити в тінь.

Скажу чому. Найперше, я просто, щоб не забирати час, повністю погоджуюся і абсолютно слушно сказав пан Микола щодо неузгодженості понять. Бо в одному місті написано, що готель – це 6 і більше номерів, в другому – послуга з тимчасового розміщення – вказано, що це до шести ліжко-місць. Але ж це навіть і не узгоджується з КВЕДами. У нас є КВЕДи, відповідні види економічної діяльності, на які ми орієнтуємося в податковому комітеті. І там є таке визначення, як "тимчасове розміщення" і там немає якихось обмежень по ліжко-місцях. І аналогічно тут уже точно є відповідні неузгодженості.

Далі, якщо навіть прив'язуватися до оцієї кількості ліжко-місць. Просто для розуміння. Виходить так, що апартаменти, трьохкімнатна квартира, в якій є три спальні і диван, то три спальні – це буде 6 ліжко-місць плюс диван, де можна двоє людей розмістити, або доставити там дитяче ліжечко, це виходить що, така квартира трьохкімнатна вже рахується як готель? Ну, з того, як читають підприємці і юристи, і зокрема, як я читаю, можливо я помиляюся, переконайте мене, що це не так, але так, як ми це читаємо, то виходить, що ти маєш це реєструвати по суті як готель.

Далі. Виходить несправедливо по відношенню до більшого бізнесу, готелів і оцих дрібних ФОПів, підприємців. Наприклад, готель має цілісний

майновий комплекс на 300, 100 чи скільки там номерів, чи ліжко-місць, він реєструє в реєстрі себе за суб'єктом господарювання як юридична особа і реєструє свій об'єкт для надання послуг, там конкретний готель з назвою, у той час дрібний підприємець, який, наприклад, має у власності своїх там дві квартири однокімнатних по два ліжко-місця і плюс бере у суборенду, наприклад, ще 4 квартири, для того щоб здійснювати таку діяльність, сплачує всі податки, за кожне поселення видає чек РРО, не перевищує ті ліміти, які встановлені для ФОПів, має найманих працівників, абсолютно легально здійснює діяльність, то він має зареєструватися в цій системі, в реєстрі і як суб'єкт господарювання, тобто як ФОП, і має не один об'єкт реєструвати як готель, наприклад, а кожний отой малесенький об'єкт. А хочу нагадати, що це зовсім інша діяльність у порівнянні з готелями, бо, наприклад, от станом на зараз, і в час ковіду, і в час війни, зрозуміло, що ніякого туризму немає, ти маєш ту квартиру у своїй діяльності і, наприклад, заїжджає якийсь гість на довший період, у тебе вже випадає, тобі треба відразу вносити зміни в реєстр, або ту квартиру, яку ти суборендуєш, власник каже: "Я передумав здавати, через місяць віддавайте". Тобто ти цілий рік сидиш і весь час з тими дрібними об'єктами мусиш якісь робити маніпуляції: вносити, відмінити і все інше. Це, на моє переконання, переконання дрібних підприємців, несправедливо, оце зарегулювання у порівнянні з більшим бізнесом.

Якщо вже обов'язково буде цей реєстр, то тут власне пропозиція: нехай буде за суб'єктом господарювання. Є юридична особа, готель, там реєструє, є ФОП, і нехай там вказує, зайти і змінити, якщо це буде якийсь свій електронний кабінет, що, наприклад, станом на сьогодні ти оперуєш там загальною кількістю ліжко-місць, нехай, 12, 15, 20, 30 – не важливо. Змінились обставини – змінив кількість ліжко-місць і ти показуєш, і у вас є ця статистика в Кабінеті Міністрів, цього відповідного міністерства, яке це все регулюватиме, і ви це все бачите. Але не обтяжувати цих дрібних підприємців.

І на останок, дуже важливо говорити про строки. Про строки і про те, що ми не можемо собі дозволити як законотворці зарегульовувати ту чи іншу сферу, щоб не давати їй можливості або працювати в час війни або навпаки стимулювати її переходити в тінь. Тому що є великі побоювання того, що якщо це все буде введено під час війни, то ще більше гравців з ринку підуть, на жаль. І хочу сказати, що статистика за останні два роки у Львові кількість об'єктів впала на тисячу – це за даними Booking, на 40 відсотків. Ви розумієте про тенденцію.

Якщо вже це впроваджувати, то давайте говорити про терміни "рік після завершення війни" і взагалі дати якийсь перехідний період по штрафах. Ви пам'ятаєте, як складно йшли питання, а це дуже напругу пов'язано з оподаткуванням, з РРО і всім іншим, коли обов'язково впроваджувалися РРО. Мусить бути якийсь період перехідний без штрафів, без жорсткого регулювання для того, щоб ринок адаптувався.

Ще хочу сказати з важливого, коли я проговорила з ринком, зокрема я би просила, якщо би така можливість була, щоб після того, як висловляться народні депутати, буквально дати 2 хвилини представниці ринку пані Юлії, яка теж тут є на Zoom, для того щоб від них висловила позицію. Просто щоб ви почули абсолютно конструктивно і коротко. І коли вони від ринку зконтактували з представниками Booking. А я ще раз зазначу, що для того, щоб бути представленим на Booking, ти зобов'язаний бути офіційно зареєстрований, ти є або юридичною особою або ФОПом, ти видаєш чеки, РРО і все інше, і ті, хто хочуть працювати в білу і працюють в білу. Власне вона як представниця такого білого мікробізнесу зконтактувала з Booking і проговорила оці норми. І там в одній із норм закону є відповідальність: "оператор системи інтернет-бронювання житла несе відповідальність, передбачену законодавством України, за розміщення та оприлюднення інформації щодо тих засобів розміщення, які відсутні в Єдиному реєстрі". То власне Booking сказав, що в них і так станом на зараз в Україні є збиткова

діяльність, і якщо на них будуть покладати ще якусь додаткову відповідальність, я це зараз без жодного перебільшення, це їхні слова і цитата, то вони взагалі будуть розглядати питання, щоб піти з ринку України. Я точно впевнена, що ніхто з нас цього не хоче. Можете перевірити цю інформацію, поспілкуватися з представниками Booking і мати відповідно свою позицію.

Тому я би пропонувала як мінімум конструктивних кілька пропозицій. Це строки. Після війни, можливо рік після війни, мені здається найбільш адекватно було б вважати це як перехідний період.

Друге, абсолютно перехідний період без штрафів і без жорсткого регулювання.

Третє. По-перше, обов'язково треба поправити по тих ліжко-місцях, готелях, бо там взагалі нічого не грає. І ключове: якщо вже прив'язуватись до якоїсь кількості ліжко-місць, то до адекватної. Дивіться, ну. хоч як мінімум, щоб це було 10 ліжко-місць. Тому що там, де 10 ліжко-місць, то зрозуміло. То не зрозуміло, якого розміру мала би бути та квартира. А шість, сім, вісім ліжко-місць – це звичайна 3-4-кімнатна квартира, яких у Львові, в Києві, в Одесі є насправді величезна кількість. І не може бути окрема квартира на там шість, сім, вісім ліжко-місць визнана як готель.

Можливо, я трохи забрала багато часу, то перепрошую, але я говорю не тільки від себе, а і від галузі. Зокрема дякую підприємницькій платформі "Дія", яка об'єднує тисячі, реально десятки тисяч підприємців зі всієї України, із якими ми конструктивно, в тому числі в нашому комітеті, напрацьовуємо завжди різні законодавчі зміни.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ні, ні, пані Галина, все окей. Ми завжди навпаки раді всім конструктивним пропозиціям. Так що все ОК.

Пан Ігор Фріс. Будь ласка, Ігорю.

ФРІС І.П. Дякую, Микито. Дякую.

Дуже було приємно почути професійний підхід як з боку профільного підкомітету, ДАРТу, так і моїх колег народних депутатів, які чітко висловили ті побоювання і позиції в частині невідповідності і неузгодження з запропонованими ідеями в законопроекті, з тими реаліями нормотворчості і нормативно-правової бази, яка сьогодні існує у державі.

Дійсно, швидше за все це привело, довгий цей період часу з моменту прийняття законопроекту у першому читанні, тими правками, які були подані, і існуючою на сьогоднішній день колізією вказаних норм з іншими нормативно-правовими актами, про які пан Микола Княжицький чітко висловив.

Чи можна це змінити шляхом подання комітетських правок до моменту розгляду цього законопроекту Головним юридичним управлінням і повернувшись назад можливо з деякими зауваженнями? Можливо і можна, якщо воно не буде чіпляти інші нормативно-правові акти у порядку 116-ї.

Чи можна було б його відправити на повторне друге читання і удосконалити його вже безпосередньо тими нормами, які імplementовані в інші НПА? Напевно, так, дійсно, можна було би і таким чином зробити. Але наше з вами завдання як законотворців, на моє переконання, це все ж таки дотримання ключового принципу законотворчої діяльності, це безспірність цих норм права, це правова визначеність, це стаття 8, що кожний нормативно-правовий акт повинен відповідати правовій визначеності. І якщо у нас у законопроекті буде така величезна кількість неузгодженостей, відсилочних норм, колізійних норм, питань, на які не надана відповідь, як, наприклад, щодо фаховості певних інструкторів, те, що я встиг прочитати буквально за ніч, і яке унеможливить, або, навпаки, поставить питання подвійного трактування відповідних послуг, мені здається, що це буде більше мінусом для комітету і для народних депутатів, які розробляли і багато працювали, як мій сусід по Верховній Раді Дмитро Нальотов, над цим

законопроектом. Я щиро вдячний, відверто кажучи, Дімі за те, що він разом з Мар'яною застосували ту конструкцію, яку ми у свій час запровадили у частині суб'єктів господарювання, відійшовши від тієї старої ідіоми радянщини, що готель – це є підприємство. Але є багато нюансів і багато проблем. Як комітет вирішить, звісно, це питання комітету.

На моє переконання, нам необхідно з тією метою, щоб ми надали можливість в першу чергу забезпечити права громадян на відповідні готельні послуги, які є не тільки послуги розміщення, ми з вами знаємо, як є основні, так і додаткові послуги, суміжні, які, до речі, можуть надаватися різними суб'єктами господарювання, які можуть працювати в одному й тому самому об'єкті розміщення, яке надає різні послуги. Так само і забезпечити права і підприємців, і суб'єктів господарювання, юридичних осіб, які надають відповідні послуги і мають бути захищені в тому числі від відповідних дій і можливих протиправних дій споживачами таких послуг.

Мені здається, що варто було би дати паузу, це моя думка, зосередитись на тих позиціях, на тих висловленнях, які сьогодні лунали від членів комітету й інших народних депутатів, доопрацювати цей законопроект до другого читання таким, щоб він пройшов залу і не викликав ні у кого ніяких застережень.

Питання кількості ліжко-місць, питання об'єкта-суб'єкта розміщення, питання відповідності, відповідальності, питання контрольних функцій держави, застосування штрафів, особливо зараз, коли рівень туристичної, скажемо, інверсії і туристичного попиту за останні роки війни і ковіду в регіоні такому, як є Карпати, і велика туристична локація, якою є гірськолижний комплекс "Буковель", впав приблизно до 60 відсотків, мені здається, ще більше посилить негативні, скажемо так, настрої ринку.

І повірте мені, наші громадяни і правники в тому числі знайдуть конструкції, як обійти всі механізми, які ми тут надумуємо, які їм будуть заважати працювати. Вони будуть робити не договори агентські, не договори

на розміщення, а придумують інші договори про надання якихось послуг. Вони будуть укладати договори короткострокового найму, оренди, позички. Ну, тобто знайти можливості, які регламентовані Цивільні кодексом, сьогодні є безліч. Наше завдання як регулятора, в принципі, нормотворчого регулятора, і ДАРТу як регулятора відповідного сегменту ринку зробити це набагато легшим і простішим.

Робота реєстру у мене якраз менше всього викликає будь-яких зауважень і можливостей в якихось зловживаннях. Реєстр – це здорово, дійсно він надасть можливість регулятору аналізувати ринок, визначати напрямки, визначати розмір і, як мінімум, вираховувати потенційну можливість туристичних зборів, які будуть справлятися на відповідній території. Але якщо ми зарегулюємо цю діяльність і будемо обмежувати усіх в праві певного виду господарських послуг, вони знайдуть, як це обійти. Тому пропоную колегам 10 разів подумати в прийнятті рішення, в який спосіб цю позицію треба буде вдосконалити і вийти на готовий якісний і продуктивний законопроект, який буде підтриманий депутатами і мною в тому числі.

Дякую, пане Микито.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Ігорю.

Ну, колеги, очевидно, що за закон треба буде збирати голоси в залі. Очевидно, що він просто не буде мати шансів пройти через залу Верховної Ради, якщо у нас не буде максимальної консолідації. Максимальна консолідація можлива тільки за умов знаходження компромісів. Я точно не хотів би, щоб цей закон залу роз'єднував. Я вважаю, що навпаки цей закон залу може якраз об'єднати. А для того, щоб він її об'єднав, ми точно маємо знайти всі ті компроміси і рішення дійсно, про які і ви, колеги: і пан Микола, і пані Галина, і пан Ігор – зараз говорили.

У нашого комітету є вже напрацьований досвід, ми ніколи цього не уникали, досвід розгляду законопроектів таких, які складні, або політично складні, або складні індустріально, як оцей законопроект. Ми повертаємось до перегляду, переглядаємо висновок комітету зокрема тому, зокрема тому, що ми коли з такими складними законопроектами вже хочемо йти до зали, то ми отримуємо офіційні висновки ГНЕУ і юристів, а їх неможливо отримати поки ти не вивісив таблицю.

Тому власне моя пропозиція така, колеги, якщо ви погоджуєтесь, зараз проголосувати його до другого читання. Ще раз, наш комітет просто дотримується чітко цього алгоритму. Ми отримуємо висновки. Ви, будь ласка, я попрошу і пані Галину, і пана Ігоря акумулювати ті пропозиції. У вас вони вже є, вже вони є, ви про них вже і казали. І Микола Княжицький підключиться. І сьогодні був Юрій Крайняк, представник його команди на підкомітеті щодо неузгодженості з законами, які приймалися після того, як ми голосували цей закон на перше читання.

Тобто ми це все акумулюємо, як висновки від Апарату Верховної Ради, так і від вас, шановні колеги. Повернемося до висновку комітету, його переглянемо, інтегруємо всі пропозиції таким чином, щоб дійсно отримати максимальну підтримку і мінімальні можливо якісь обговорення в залі Верховної Ради.

Я тут думаю, що це абсолютно такий нормальний...

ФЕДИНА С.Р. Пане Микито, а навіщо зараз тоді голосувати? Може доробити з понеділка одразу?

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Софіє, я нагадаю про наш досвід, зокрема от самий свіжий, з Законом про релігійні організації. Такі закони великі я хотів би, щоб ми голосували, отримавши, ну, в сенсі ішли би до зали, врахувавши також зауваження, які будуть, і вони будуть слухні, я переконаний, від

юристів щонайменше Верховної Ради. Отак, як ми робили зараз з Законом про релігійні організації. Отак нам доведеться двічі переглядати висновок, один раз, ну, розумієте, бо вони не можуть дати офіційний висновок, поки немає таблиці. На жаль...

ФЕДИНА С.Р. Ні, пане Микито, я не про це питаю, я з вами згодна про те, що ви говорите. Чому ми маємо зараз не виправити те, що дійсно сказано було дуже конкретні речі – до понеділка ми доробляємо, а тоді даємо на висновок. Бо вони нам зараз у висновку пропишуть те саме, що ми вже знаємо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так і чудово, і ми врахуємо. Це нічого.

Дивіться, просто у нас буде тоді двічі. Тобто ми зараз візьмемо паузу, потім будемо голосувати, так, ми врахуємо те, про що слушно казали пані Галина та пан Микола, потім отримаємо висновки і ще будемо знову переглядати рішення комітету. Я пропоную один раз це зробити, ось і все, що я пропоную.

Ірина Мирославівна підняла руку.

Будь ласка, Ірино Мирославівно.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Добрий день, шановні колеги! Я теж в свою чергу хочу подякувати Дмитру Нальотову і команді, з якою він працював. Справді, це зроблена колосальна робота. Я вважаю, що це прогресивний законопроект, і він важливий. Коли ми готуємося до відновлення України, то це якраз та сходинка, це той етап, який допоможе нам відбудувати і економіку і відбудувати Україну.

З огляду на те, що справді є зауваження і від колег, які прозвучали, і власне ми всі націлені на те, щоб у нас був законопроект, а в подальшому закон якісний, я підтримаю пропозицію голови комітету, бо в цьому

проглядається логіка, в цьому процесі, який запропонував голова комітету, є логіка – нам ГНЕУ дасть свої висновки, і ми уже, маючи друге читання проголосоване, внесемо ці зміни. Досвід, як це робити, ми маємо. Логіки треба дотримуватися.

Тому я би просила теж колег послухати голову і підтримати його пропозицію.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Ірино Мирославівно.

Євгеніє Михайлівно, будь ласка. Потім Микола Леонідович.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, колеги.

Хочу подякувати підкомітету і пану ... *(не чути)* яка вже роками йшла. І зрозуміло, що у такий великий закон, який змінює правила застарілі, він точно може до безкінечності якимось доопрацьовуватися, але я підтримую пропозицію Микити Руслановича, щоб ми сьогодні проголосували і потім повернулися до рішення після зауважень юристів.

І як приклад, мушу якраз нагадати вам, як ми працювали із Законом про релігійні організації, пов'язані з країною-агресором. Нам потрібно зрушити це питання з місця, бо дійсно це такий певний буде уже етап, який вплине на подальші юридичні процеси. Бо це не те, що післязавтра закон піде в зал, у нас буде достатньо часу до нього повернутися. Але нам треба зробити цей перший крок і запустити цей механізм.

І ще зі свого боку як голова підкомітету, де є європейська інтеграція, зверну увагу, що там ще враховані європейські директиви. Більше того, готуються нові європейські директиви. І там якраз оці умови по кількості місць будуть доволі жорсткими. Можливо, там ще прокоментує пані Мар'яна Олесків, яка слідкує постійно за цими європейськими директивами. Але я погоджуюсь, що ми можемо знайти компроміс, особливо на час воєнного

стану і якогось перехідного періоду, щоб була ця трансформація, люди звикли, бачили, що це нестрашно, так само, як наші онлайн-медіа подивилися, що це нестрашно, як Закон про медіа працює, там регулятор і вони там в реєстрах медіа.

Тому я погоджуюсь, що може бути перехідний період і там по штрафам, очевидно, можна подумати, як зробити цей період більш м'яким, але зробити цей перший крок сьогодні.

ПОТУРАЄВ М.Р. Щось звук, Євгеніє Михайлівно, у вас виключився чомусь сам.

КРАВЧУК Є.М. Бо я закінчила говорити.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, ясно, вибачте.

Микола Леонідович, потім пані Єлізавета.

Пане Миколо, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, Микито, у нас інакше було в релігійних організаціях. Ми спочатку віддали це в комітет і узгодили між собою, а потім приводили до порядку.

Тут питання в тому: якщо хтось пообіцяв колезі Нальотову, з усією повагою до нього, прийняти закон обов'язково, то можна так піти, але можна відразу пообіцяти колезі Нальотову, що ми його не виправимо і він в залі не пройде. То голосування зараз за цей абсолютно недолугий, слабкий і застарілий закон з великою роботою і багатьма позитивними моментами разом з тим в ньому, ми, очевидно, будемо це коментувати. Очевидно, це буде налаштоване суспільство. Очевидно, це буде колотити ціле суспільство. Очевидно, це ставить хрест на проходженні цього законопроекту в залі. Побачимо. Я вам кажу, що буде. Ми ж під запис говоримо?

Якщо ми погодимо з колегою Нальотовим, разом з ним за чотири дні трошки його доопрацюємо і на наступному засіданні приймемо нормальний закон, то від цього всі виграють. Ніхто не хоче зайвої роботи. У мене є купа проблем, і у моїх помічників є над чим працювати, але ми завжди демонстрували єдність і логіку.

Хоч вбийте мене, підняти руку за, вибачте, застарілий ідіотизм, який суперечить іншим законам, я не зможу і мовчати про це я теж не зможу. Із туристичними організаціями я спілкуюсь дуже багато, бо я теж депутат зі Львова. І так, як до колеги Васильченко, у мене черга стоїть перед кожним законом, який ми голосуємо. І нащо нам колотити суспільство тільки через те, що хтось пообіцяв саме сьогодні колезі народному проголосувати? Якщо можемо не колотити, разом провести і допомогти колезі Нальотову і собі, і на наступному тижні нормальний закон винести в зал.

У нас же немає заперечень принципових, що він потрібен, чи по його суті, і ми вдячні тим, хто над цим працював. Просто можна переломити через коліно, але потім це коліно не зростеться. А можна нормально попрацювати і на наступному тижні нормальний законопроект виносити.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, давайте чесно. Я поставив питання про розгляд цього закону більше трьох тижнів тому. Часу було достатньо підготуватися. Більше того...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. То це не до нас питання! Це до колеги Нальотова і до вас. Це ж нам подали закон, який є. Ми сказали зауваження – давайте підготуємося ... *(нерозбірливо)*

НАЛЬОТОВ Д.О. Миколо Леонідовичу, ми ж вас слухали. Ви, будь ласка, послухайте теж нас.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, ви ж теж нас, будь ласка...

Так от, якраз ви з Юрієм зробили, і ми вам вдячні за це, дуже важливу роботу і зробили зауваження, які сьогодні Юрій озвучував на підкомітеті. Ми цими трьома тижнями ми вам вдячні, що ви не забули про це. Ви повністю скористалися і підготували слушні зауваження, ніхто з ними не сперечається абсолютно.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Але вони були подані, Микито Руслановичу, в квітні минулого року. В квітні минулого року, а не три дні тому! І у мене є всі документи про це.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так я ж, Миколо Леонідовичу, я ж не сперечаюся. Я не збираюся нікого ламати через коліно. Я вважаю, що алгоритм, про який я зараз говорив, він абсолютно нормальний і відповідає практиці нашого комітету.

А що стосується того, як буде реагувати суспільство, то воно буде реагувати відповідно до того, що ми будемо казати. Якщо ми вийдемо зараз з комітету і скажемо, що, друзі, комітет прийняв рішення для того, щоб зібрати висновки Апарату Верховної Ради, будь ласка, ми будемо повертатися – просто зразу сказати.

Я ще раз сказав, я думаю, що голова профільного комітету зараз це підтвердить, ми не підемо з цим законом в зал когось там ламати, бо це неможливо прийняти закон. Неможливо просто! Ми підемо в зал тільки тоді, коли ми будемо розуміти, що ваші пропозиції враховані, що все доопрацьовано, що пані Галини пропозиції враховані, що пана Ігоря пропозиції враховані, індустрії, те, що там залишилося, бо частина насправді врахована, але тим не менше є, що ці перехідні періоди передбачені, про які слушно абсолютно пані Галина говорила, абсолютно.

Тобто реакція суспільства залежить від того, як просто ми це будемо коментувати. Якщо ми будемо говорити, що от силоміць проштовхують закон до зали, так це просто неправда, я це теж кажу під стенограму, що, навпаки, ні голова профільного комітету, ні я як голова комітету не збираємося йти до зали з текстом закону, який буде містити зауваження від вас, шановні колеги, або також від Апарату Верховної Ради. Бо ми з вами чудово знаємо, що коли приходять висновки тих юристів, там на 16 сторінок, то все ж таки важливо з тих 16 сторінок врахувати хоча би половину, щоб в залі не піднімалися, бо завжди хтось буде не згодний, щоб не вставали люди і не казали, що от юристи пропонували, а вони в комітеті нічого не врахували. Знову ж таки, я думаю, що це абсолютно чесна, нормальна пропозиція: зараз підтримати, ми гарантуємо, що ми повернемося до висновку, гарантуємо. Більше того, під час перегляду висновку потрібна кваліфікована більшість. Взагалі, ні я, ні Дмитро без вас всіх, ми ж не проведемо...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. В тому ж і питання, що потрібна кваліфікована більшість.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. А навіщо нам брати в цьому участь? Проголосуєте. Ми не будемо брати в цьому участь, ми не будемо працювати над цим законом.

У нас є пропозиція.

ПОТУРАЄВ М.Р. Чому?

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Поясню. Є пропозиція спільно логічно доопрацювати, винести...

ПОТУРАЄВ М.Р. Так потім переглядати висновок, Миколо.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито Руслановичу, дивіться, ми ж всі колеги, нормально. Ви ж все розумієте. Голосуйте зараз, ми утримаємося. Самі доопрацюуйте, самі проводьте. Від цього часу, от я вам даю слово, це тільки ваш головний біль. Все. Якщо ви нас не чуєте, і наші пропозиції, вони ж не є якісь політичні, вони фахові. У мене просто є якась фахова честь, я не можу голосувати, вибачте, за щось погане, з моєї точки зору, хоча можу помилятися. І от я пропоную, як його покращити і разом підтримати. Ви кажете: "Ні, зробимо інакше". Добре, робіть без нас, у вас є голоси, у вас все прекрасно в залі, у вас прекрасні фахівці, ви все зробите без нас. Ми утримаємося і будемо на це спокійно спостерігати і пояснювати суб'єктам ... (*нерозбірливо*), що в принципі ми були проти цього, але що ми зробимо, якщо влада хоче вас вбити, а потім хоче імітувати діяльність. Це ж не до нас.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, ну, це все неправда. Якщо ви будете таке розповідати індустрії, то це буде просто неправдою.

ФЕДИНА С.Р. Пане Микито, але навіщо висновок зараз робити? Пане Микито, навіщо висновок зараз робити? Поставити паузу, до понеділка, до вівторка доробити, продовжити засідання комітету і проголосувати те, що ви хочете, щоб...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, хай роблять зараз, нехай самі вигрібають. У мене є чим займатися. Я хотів допомогти, не потрібна допомога? Хочуть обвести навколо пальця і показати, які всі розуміти і як все буде чудово і всім посміхатися? Добре, буду поважати і дружити, просто я в цьому не буду брати участь. Будь ласка, немає питань.

НАЛЬОТОВ Д.О. Миколо Леонідовичу, з великою повагою, але я все ж таки хочу вже прокоментувати. Ви кілька разів там згадували підкомітет і мене особисто, і закон. Просто пару тезисів на те, що не все так погано виглядає, як ви кажете.

По-перше, дійсно основна мета законопроекту – це навести нормальне співробітництво між галуззю і державою. У нас 30 років не приймалося законодавство. Те, що ви кажете, що закон застарілий і він не має взагалі ніякого шансу на життя, ви помиляєтеся, це стовідсотково, тому що ми провели дуже велику кількість зустрічей на абсолютно різному рівні – і зі спільнотою, і з Європарламентом – і намагалися в цьому законі зробити так, щоб всі побажання були враховані. Саме про ваші побажання, я вам скажу, що з 63 поправок, які ви подали, 43 поправки в законі враховані. І це не просто так були якісь літературні поправки, а ми дійсно взяли дуже багато ваших пропозицій. Ми ж чуємо вас і відповідаємо, робимо зміни, але коли це вкладається в концепцію.

Стосовно цієї великої хмари над 6 номерами або 6 ліжко-місцями, пояснюю. Є поняття "засіб розміщення". Засіб розміщення, ми вважаємо, що має бути зареєстрований, якщо в ньому більше 6 ліжко-місць. Є окреме поняття "готель", яке, ми вважаємо, що засіб розміщення має право називатися готелем тільки якщо він більше 6 номерів. І в цьому є логіка, тому що у нас сьогодні кожна маленька садиба, кожен готель, кожен просто будиночок вішає собі вивіску – готель. І це не є європейською практикою, Мар'яна Ігорівна мене поправить, якщо я неправий. І це дійсно ця історія.

Я повністю погоджуюся з Галиною, вона права, що дійсно цей аргумент стосовно трикімнатної квартири, де є два дивани і одне ліжко, це 6 ліжко-місць, так, можемо про це розмовляти, я думаю, це нормально і це абсолютно можна поправити, там до 8-и чи скільки, ми там можемо про це розмовляти.

Але теж дійсно правильно сказала Євгенія Кравчук стосовно того, що наразі вже прийнята директива Європейського Союзу, яка до нас прийде, юристи зараз напишуть нам, там вже в цій директиві кожен має (одне ліжко-місце, два ліжко-місця), всі мають бути в реєстрі. Всі, хто подається до Booking, всі мають бути ті, хто взагалі є на ринку. І вони бачать в тому, що всі мають бути в світлі, тому що ринок змінюється, велика кількість туристів обирають індивідуальні засоби розміщення. І вони всі хочуть бачити стратегічні свої потоки туристів.

Щодо того, що з 2021 року багато чого змінилося. Так, ми бачимо це, ми реагуємо на це. Так, була пандемія, цей серйозний виклик, ми не могли приймати рішення під час пандемії, бо галузь сильно змінювалася. Був початок війни, коли нас усіх струсануло так, що взагалі незрозуміло було, як з галуззю поводитися. Ми не претендуємо ні на що.

Є 1340 поправок, які ми намагаємося звести до купи. Закон про адмінпроцедуру враховано. Це неправда, що воно не враховано.

По правах споживачів. У нас була окрема зустріч, ми відкинули всі непрацюючі варіанти: про розгалужену систему ДАРТу, про різні варіанти, які можуть бути на Кабміні. У нас була абсолютно адекватна робоча зустріч, на якій прийняті норми закону, які є в сьогоденнішому тексті.

Якщо є якісь неузгодження по термінах або по чомусь, літредактори це все поправлять, ми це, звісно, приймемо.

Стосовно штрафів. Також я не проти того, щоб ми відтермінували. Ми нормально спілкуємося всі з галуззю і ми хочемо нормальні довірливі відносини. По-перше, законопроект приймається і відстрочкою буде термін розробки пропозицій. Я хочу нагадати, що всі порядки, про які ви також кажете, виключення з Єдреєстру, порядки категоризації, ми робимо рамковий закон, більшість цих норм, вони будуть вирішуватися на рівні Кабміну. Ці норми змінюються протягом року кілька разів. Європа постійно ці норми поправляє. Потім взагалі ми прибудемо до організацій саморегулюючих. І ми

не хочемо постійно влазити в цей закон, він буде рамковий. Але є речі такі, які вже якби прийняті, і казати те, що не мають маленькі підприємці бути в реєстрі, це казати про те, що уже ми застаріло спілкуємося, уже світ по-іншому працює.

Також я хочу звернути увагу, що велику роль в цьому процесі будуть відігравати органи місцевого самоврядування. Яку вони приймуть політику (децентралізація у нас в країні): будуть вони штрафувати, активно працювати над цим, чи не будуть, будуть вони активно заганяти всіх в реєстр чи не будуть – це їхнє право, і те, яку політику прийме саме орган місцевого самоврядування.

Так що я ні в якому разі не бачу в тому, що хтось помре від того, що йому треба буде зареєструватися в реєстрі, я дуже не хочу, щоб це відбулося, і я не вірю в це, що це може відбутися. Але якщо у вас трохи більше ліжок-місць і вам просто треба завести свій маленький готельчик в засіб розміщення чи квартиру в реєстр, одноразово написати кілька строчок, якщо ви вже зареєструвалися на Booking, то маєте купу прибиральниць, 3-5 квартир, постійно їх міняєте, договори оренди, співпрацюєте з кожним туристом особисто, ну, вибачте, завести в Державному агентстві розвитку туризму свій маленький запис – це не велика проблема. Я впевнений, що тут немає великих моментів, які там нас сильно би загальмували, що прямо галузь стане.

Дякую за увагу. Передаю слово, якщо можна, Мар'яні.

(Загальна дискусія)

ОЛЕСЬКІВ М.І. Я буквально докоментую, буквально секунду, те, що згадувала теж Євгенія.

24 лютого цього року Європарламент прийняв нову директиву ... *(нерозбірливо)* Далі її має ... *(нерозбірливо)* ратифікувати. Тобто я не знаю, як

це українською мовою правильно звучить. Після цього є 24 місяці в країн ЄС для того, щоб внести відповідні зміни в своє національне законодавство. Тобто далі ця директива прийде до нас вже як до України також для того, щоб ми її імплементували в наше законодавство.

То ми сьогодні цим законом дві директиви вже вводимо в дію, так? Це є про пакетні тури і захист туриста. І теж як ми знаємо, з тим, що зволікаємо ми вже досить довго з процесом цього закону, сьогодні 500 мільйонів гривень винен туроператор TUI туристам, які, на жаль, ці туристи ніколи не отримають, тому що жодного захисту держава для цього не забезпечила.

Питання, я просто зачитаю в Google-перекладі, але з сайту, чому саме здійснюється директива по реєстрації. Збільшення короткострокової оренди житла створило ряд проблем. Потреба в більшій прозорості, відсутність прозорості в апараті короткострокової оренди ускладнює для органів влади моніторинг ефективного регулювання цих послуг. Регуляторні проблеми, державні органи стикаються з проблемою забезпечення відповідності короткострокової оренди місцевим нормам оподаткування, стандартам безпеки через недовідомість інформацію.

І що дуже важливо – це проблема розвитку міст і територій. Деяким місцевим органам влади важко впоратись зі швидким зростанням короткострокової оренди, що може змінити житлові райони та накладає додатковий тягар на комунальні послуги такі, як збір відходів та інші, каналізації і так далі.

І саме з цим до нас звертаються, до речі, голови громад, де абсолютно вони не розуміють, яке навантаження. Вони планують зараз каналізацію. Це, до речі, громади Львівщини, у великій частині, які планують каналізацію, вивіз сміття, вони не розуміють, на яку кількість людей їм планувати, тому що інформації в них жодної немає.

І друге, по Львову ще теж давайте згадаємо. Я працювала у Львові протягом 3 років, відповідає за маркетинг, розвиток туризму. Коли всі

мешканці Львова хотіли вигнати всіх туристів з міста. І це саме тому відбувається, що влада не могла ефективно зокрема регулювати ці потоки і працювати з ними за рахунок відсутності інформації.

Щодо того, що колись кудись звідкись піде Booking, ніколи в житті він нізвідки нікуди не піде. Більшість країн ЄС з ним взагалі судяться, щоб якось врегулювати те, що він у себе подає, але він точно нізвідки не йде, тому що 20-30 відсотків від вартості він просто бере за перепродаж, абсолютно не маючи як такої якоїсь діяльності. Тобто це безвтратний бізнес. Йти з якоїсь країни – це означає відкрити шлях іншим платформам, які є нові його конкуренти. Тому Booking не піде, вони лякати, звісно, можуть лякати, але я просто дуже чудово розумію весь їхній бізнес, як він працює.

І ще коротко теж додаю, що реєстри такого плану існують у всіх країнах ЄС, просто у цифровому вигляді поки це в трьох, решта тільки переходять на цифровий. Там всюди всі ці навіть маленькі готельчики, вони приходять в орган місцевого самоврядування з купою паперів, реєструються, подають, переподають, заносять і так далі. Те, що плануємо ми зараз і те, що, дякуємо міністерству нашому, зараз працюємо активно над пошуком донора, – зробити повністю цифрову платформу, яка буде в декілька кліків зручною для реєстрації, зміни якоїсь кількості і так далі. Тобто якщо зареєструвався, сьогодні у нього там 12 номерів, бо він декілька, я не знаю, квартир здає, одну квартиру він відмінив, зайшов вніс зміни, замінив на 3 і все. Тобто це будуть швидкі дії абсолютно діджиталізовані.

І я би теж казала, що тут питання по відстрочці, по кількості цих ліжко-місць, я теж абсолютно погоджуюся, що ми можемо їх зараз змінювали, але просто цей шлях, який нам як країні треба пройти. Якщо ми будемо його затягувати, ми все одно його будемо проходити, але якщо ми затягнемо, ми не будемо мати тих даних, тієї інформації у той час, коли ми повинні будемо відновлювати туризм. І знову ж таки цей моментум, який ми сьогодні маємо, уваги до України, який ми можемо трансформувати, я вірю,

у туристичні потоки, ми просто втратимо, тому що у нас не буде жодної інформації, жодних даних і жодного вимірювання ефективності. І Мінфін, до якого ми приходимо кожного разу і говоримо: "Дивіться, потрібні кошти на маркетинг, потрібна підтримка галузі, коли був ковід, підтримка галузі" – нам кажуть: "А яка галузь? Ваша галузь там нуль, кома, нуль, скільки там відсотка взагалі, взагалі її немає у країні". І тобто це, мені здається, що всі, хто чомусь боїться, що як зарегулюють, вони зроблять собі набагато гірше, тому що про них ніхто не має інформації: ні держава, ні місцева влада. І ні допомогти їх розвитку, ні якимось чином допомогти там регулювати і робити самі громади кращими, територіями кращими, ні держава, ні місцеве самоврядування не може. Тому це собі якби в ворота гол, просто намаганням сьогодні продовжувати залишатися в тіні.

Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пане Дмитре...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Можна мені все ж таки?

ПОТУРАЄВ М.Р. Шановні колеги! Микола Леонідович!

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Останній раз. Скажу два слова і піду, бо я...

ПОТУРАЄВ М.Р. Давно тримає руку...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Можна мені відповісти Дмитрові останній раз і я не буду більше брати слово?

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Миколо Леонідовичу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

По-перше, пане Дмитре, хотів вам подякувати, нічого особисто проти вас не маю і бачу, що ви зробили справді велику роботу. Поправки дійсно наші подавалися, написано, що враховано, але я не побачив цього по тексту. Але менше з тим, просто була дружня пропозиція допомогти разом з вами за три дні це доробити. У вас є інша точка зору, ви маєте на неї право, є голоси. З усією повагою до вас, немає жодних претензій.

Дякую. До побачення.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я, Миколо Леонідовичу, все ж таки думаю, що з вашого боку це недовіра особисто до мене і до Дмитра. Я вважаю, що пропозиція моя як голови комітету, яким шляхом далі рухатися з цим законом, вона була абсолютно слухна.

Зараз, до речі, хочу звернути увагу, що наші колеги, які входять в делегацію українську в ПАРЄ, їдуть у відрядження сьогодні, ми просто не зможемо фізично зібратися у понеділок.

Пропозиція моя, ще раз наголошую, полягає в тому, щоб зараз проголосувати, таким чином актуалізувати увагу, закликати всіх ще раз звернути увагу на таблицю, отримати висновки юристів, це займе час, закон достатньо великий, спокійно сісти разом опрацювати, переглянути висновок, вона абсолютно нормальна. Якщо мені як голові комітету хтось не довіряє, ну окей, окей, добре. Але я все ж таки буду пропонувати іти нормальним шляхом колегіального співробітництва. Ось так.

А закиди щодо того, що ми щось через коліно там намагаємось запхнути, я буду вважати як особисту образу. Як особисту, тому що вона не відповідає моїй пропозиції і тому, що я казав, абсолютно не відповідає. І я думаю, що неодноразово я доводив всім членам комітету, що я завжди готовий дослухатися до різних пропозицій і йти на компроміс. І коли я

закликаю до компромісу, я теж очікую якогось порозуміння з боку колег. Думаю, що це і є базис нормальних професійних і людських стосунків.

Пані Єлізавето, будь ласка.

БОГУЦЬКА Є.П. Дякую. Нарешті дочекалась.

Я вбачаю зараз, коли пан Микола каже, що суспільство не сприйме законопроект, і там Софія Федина, що це хейт буде, суцільний хейт, то я хочу сказати таке: суцільний хейт створює не сам закон і не тільки цей закон, а негативна інтерпретація норм закону. Тобто ці зауваження, які ви хочете поставити навіть не на те, щоб суспільство якось оцінило чи не оцінило це, а вже в негативному контексті, розумієте?

Можливо, треба доопрацювати. Давайте просто працювати якось разом, а не там, знаєте, ставити якісь просто такі речі: наша думка тільки вірна, всі інші – ні.

Врешті-решт я хочу подякувати Дмитру Нальотову, він дійсно працює дуже довго над цим законопроектом. І хочу відмітити ще, що в попередньому скликанні була Анна Романова, яка працювала над Законом про туризм теж практично всі свої роки, і він так і не був проголосований. Тому що тоді казали, що не можна голосувати, зараз війна іде, який Закон про туризм? З нас будуть сміятися і так далі. Зараз знову є багато зауважень.

Тому я згодна з пропозицією Микити, що давайте зробимо, ну, як він вже пропонує, проголосуємо, доопрацюємо, винесемо в зал, проголосуємо повністю в залі потім, коли вже все буде доопрацьоване, коли всі норми будуть введені ті, про які ви кажете. І не треба взагалі вважати, що якщо щось робить там чи Дмитро, чи хтось інший зі "Слуг народу", це обов'язково все погано. Не все погано. Людина працює і працює не одна, не один він це все вигдавав. Це працювалось дійсно з індустрією, з багатьма людьми, які приймали участь. Тому моя велика подяка Дмитру за те, що такий величезний тягар він на себе взяв і потягнув його. І я маю велике сподівання,

що, може, не зараз, може, через тиждень, два, можливо, через місяць, але за нашої каденції цей закон має бути прийнятий.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, буквально по репліці, колеги, я прошу...

НАЛЬОТОВ Д.О. Можна ще мені, Микито Руслановичу?

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Галино, пан Ігор, пан Гео.

Будь ласка, пані Галино.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І. Дякую.

Я буквально кілька секунд, з великою повагою до пані Мар'яни. Просто хотіла відрефлексувати, коли ви згадували про Booking. Вони зараз не можуть заробляти під час війни в Україні, тому що вони звільнили український ринок від сплати. Тому вони справді працюють собі в збиток, і тут тільки кілька працівників їхніх залишилося.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Галино.

Пане Ігорю, будь ласка.

ФРІС І.П. Микито Руслановичу, процесуальні питання, мене вони більше цікавлять. Знаю вас як порядну людину, з якою ми багато правильних речей зробили і завжди довіряли один одному, і коли ми потисли руки, воно так і працювало.

Скажіть мені, будь ласка, за умови, якщо Головне науково-експертне управління Верховної Ради чи Головне юридичне управління Верховної Ради не подасть відповідні правки і зауваження, які будуть слугувати підставою

перегляду по 118-й проекту рішення, чи можемо ми сподіватися на те, що направлені на ім'я комітету зауваження народних депутатів України будуть підставою для перегляду вказаного рішення з урахуванням тих позицій, які були висловлені в вказаних зауваженнях? Це перше питання.

І друге питання у мене буде до Мар'яни Олеськів. Якщо ви, ваша ласка, надасте відповідь, я би ще задав їй питання.

ПОТУРАЄВ М.Р. Просто там я поясню, там захід почався і він по Zoom, з моєю участю, під головуванням Президента України. І я тут вже просто розриваюсь.

ФРІС І.П. Ну, коротко. Буде достатньо цього, якщо ми направимо, щоб переглянути?

ПОТУРАЄВ М.Р. Просто щодо пані Мар'яни, пане Ігорю, я сподіваюсь, що ви з Дмитром і з пані Мар'яною зможете переговорити.

А щодо того, якщо не буде зауважень. Знову-таки, я підкреслю, що для того, щоб цей закон пройшов через залу, потрібен консенсус. І безперечно ми розглянемо всі пропозиції і переглянемо висновок. Я думаю, що ми про це неодноразово з паном Дмитром зазначили.

Колеги, отже, я переходжу, з вашого дозволу, до голосування. Вам всім надана порівняльна таблиця законопроекту 4162, підготовлена і рекомендована підкомітетом з питань туризму та курортів до розгляду на засіданні комітету. Підкомітет рекомендує врахувати 310 поправок і пропозицій, врахувати частково 167 поправок і пропозицій, врахувати редакційно 254 поправки і пропозиції, відхилити 626 поправок і пропозицій. Також у правій колонці викладено остаточну редакцію законопроекту, яку підкомітет пропонує затвердити.

Тож пропонується такий порядок розгляду порівняльної таблиці. Якщо у когось є зауваження, ідеї і пропозиції, ну, вже вони висловлені. Тому пропонується схвалити порівняльну таблицю і рекомендувати Верховній Раді прийняти проект Закону (реєстр. № 4162) у другому читанні і в цілому. Я навіть можу сказати під час цього голосування: і також за наявності пропозицій від колег по парламенту переглянути ще раз висновок комітету.

Колеги, хто за таку пропозицію? Прошу голосувати.

Потураєв – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Миколо Леонідовичу, я сподіваюся, що ви утрималися.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратович.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – утримався.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире Михайловичу.

Софіє Романівно, ви ж теж утрималися, я думаю.

ФЕДИНА С.Р. Ні, я – проти. Але не проти законопроекту, не проти праці Дмитра Нальотова і команди, я дуже це поважаю, але я проти способу, в який це зараз голосується. Вибачте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре.

Я не буду повторювати свої аргументи.

Колеги, отже, прошу затвердити порівняльну таблицю до проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про туризм" та деяких інших законодавчих актів щодо основних засад розвитку туризму (№ 4162). Хто за?

Потураєв – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, утрималися: Княжицький, В'ятрович...

ФЕДИНА С.Р. Федина.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Софія – утрималася. Дякую.

Проти? Немає.

Колеги, хто за те, щоб рекомендувати Верховній Раді України прийняти у другому читанні та в цілому як закон проект Закону України "Про туризм" (реєстр. № 4162), прошу голосувати.

Потураєв – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, утрималися?

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – утримався.

ФЕДИНА С.Р. Федина – проти. Знову ж так само проти процедури.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – утримався.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратович.

Колеги, хто за те, щоб призначити доповідачем із зазначеного питання голову підкомітету з питань туризму та курортів пана Дмитра Олександровича Нальотова, прошу голосувати.

Потураєв – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

ФЕДИНА С.Р. Федина – утрималася.

ПОТУРАЄВ М.Р. Утрималася Софія Романівна.

Гео Багратович утримався.

ЛЕРОС Г.Б. Микито Руслановичу, у мене зв'язок пропадає. Можете повторити питання?

ПОТУРАЄВ М.Р. Це доповідач Нальотов. Ви утримались чи підтримуєте?

ЛЕРОС Г.Б. Підтримую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Микола Леонідович утримався. Володимир Михайлович утримався.

Дякую, колеги. Колеги, питання проголосовано.

Переходимо до іншого питання. Вже зовсім, на жаль, обмаль часу. У нас питання про виїзне засідання в Луцьку.

Ірино Мирославівно, будь ласка, нам треба тільки дату, наскільки я розумію, погодити остаточну.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Так. Товариство, війна внесла корективи і в виїзні засідання нашого комітету. Ми планували це засідання провести дещо раніше, але наразі ось так складається, що лише нинішнього року це засідання можливе. Ми маємо, власне, запрошення від військово-цивільної адміністрації, від обласної ради, від профільних інституцій Волині, щоб виїзне засідання, це вже буде друге виїзне засідання комітету, відбулося саме у Луцьку.

Нагадаю, що попереднє у нас було в 2019 році, якщо не помиляюсь, і, власне, ми приїхали на Волинь з низкою питань, які потім реалізувалися і постали як окремі проекти і успішні кейси. Тому по суті це і, знаєте, друга, так би мовити, черга або друга завершальна така частина тієї сесії, яку ми розпочали в 2019 році.

Ми пропонуємо 10-11 липня, і поясню, чому саме обрали ці дати. По-перше, це ювілейний рік Олени Пчілки. І перша пропозиція в рамках відзначення ювілею родини Косачів і Олени Пчілки планується відкриття оновленої експозиції в Колодяжненському музеї. Зокрема комітет долучився до цих робіт, були виділені кошти за сприяння комітету. Тому це один пункт плану. Далі є пропозиція, власне, попрацювати в музейних закладах і зокрема в Краєзнавчому музеї, який є активним промоутером змін. І підключаємо також Олику до, власне, реконструкції, збереження культурної пам'ятки Олицького замку долучився теж наш комітет, тому це друга локація. Є ще низка інших, але я вже сьогодні не буду анонсувати.

Тому би просила, щоб сьогоднішнім рішенням комітету були схвалені оці дати 10-11 липня.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, я прошу підтримати цю пропозицію Ірини Мирославівни Констанкевич. І хочу звернути увагу дуже коротко на те, що під час останніх "круглих столів" та інших заходів за участі дієвців культури української нам дорікали. Ми свого часу теж, на жаль, я вважаю, піддалися на певний хейт у суспільних мережах, що от ми казна-чим займаємося, а до нас вже є претензія, що ми не приїжджаємо, що ми не дивимося, що відбувається на місцях і так далі. Нам, я вважаю, що треба повертатися до роботи нормальної настільки, наскільки вона може бути за умов воєнного стану, і приділяти увагу все ж таки тій сфері, за яку ми з вами відповідальні, хто б там що в соціальних мережах не писав.

Отже, колеги, я пропоную таким чином проголосувати, по-перше, ми говорили, до речі, з Володимиром В'ятровичем і з колегами, які були на "круглому столі" з меморіалізації війни, я пропонував би і підтримати на 10-11 липня виїзне засідання наше у Луцьку, а також призначити протягом найближчих засідань комітету дату виїзного засідання у Полтаві, бо в Полтаві дуже погано йде декомунізація, про це нам доповідали і Андрій Боблях, і Дмитро Нальотов неодноразово, і ми з Володимиром В'ятровичем вже пообіцяли...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Деколонізація, ти маєш на увазі.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, деколонізація.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Пам'ятники Петру і так далі, все це.

ПОТУРАЄВ М.Р. Вибач, Володимире Михайловичу, абсолютно ти правий. Так, абсолютно ти правий.

Ми вже з Володимиром В'ятровичем пообіцяли колегам, що ми приїдемо навіть якщо не буде такого рішення, але я просив би його прийняти,

щоб все ж таки, коли комітет приїжджає і звертає увагу на абсолютно неприпустиме нехтування деколонізацією, це інша розмова. І там нам ще знайдуться купа справ, якими треба зайнятися.

Тому я пропоную підтримати 10-11 липня Луцьк, Волинь і також рішення про необхідність проведення виїзного у Полтаві. Будь ласка, колеги, хто за таке рішення, прошу голосувати.

Потураєв – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Таких немає.

Наступне дуже важливе голосування. На щастя, нам вдалося погодити з Апаратом Верховної Ради питання переведення на вакантну посаду головного консультанта секретаріату нашого комітету пані Ірину Василівну Конєву, яка працює зараз на посаді головного консультанта Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

Людина фахова. Що дуже важливо, володіє іноземними мовами на високому рівні. І дуже буде нам допоміжною в питаннях євроінтеграції, яких у нас буде ще більше ставати далі, і в питаннях інформаційної політики. Сподіваюся, що ми її зможемо теж там підвантажити іншими питаннями.

Так що прошу підтримати це рішення і призначити пані Ірину Конєву у порядку переведення на вакантну посаду головного консультанта нашого секретаріату. Хто за таке рішення? Прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

КАБАНОВ О.Є. Кабанов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую, колеги.

Рішення прийнято.

Колеги, тепер я просив би, ми з вами про це говорили, підтримати призначення Андрія Ростиславовича Бобляха на посаду голови підкомітету, яка у нас звільнилася після того, як залишив наш комітет пан Олександр Качний. Це у нас підкомітет з питань розвитку гуманітарної сфери в умовах децентралізації. Я думаю, що ми всі знаємо Андрія, знаємо, наскільки він активно працює. Переконалий, що він зможе зміцнити цей комітет своїм головуванням.

Колеги, прошу підтримати призначення Андрія Ростиславовича Бобляха головою підкомітету з питань розвитку гуманітарної сфери в умовах децентралізації. Хто за таке рішення? Прошу голосувати.

Потураєв – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую, колеги.

Рішення прийнято.

Колеги, прошу прийняти рішення про запрошення на найближчі засідання комітету міністрів (окремо) культури, інформаційної політики і соціальної політики для розгляду тих питань, які ми обговорювали з вами сьогодні на початку.

А також розглянути питання про проведення можливо комітетських слухань (ну, це я пропоную вже на найближчому засіданні комітету просто визначитися, в якому форматі) щодо інформаційної політики. Я просив би, щоб ми, Миколо Леонідовичу, з вами разом вирішили би, чи не варто можливо на таких слуханнях, щоб ми з вами – ви, ясно, у першу чергу як головний автор – представили законопроект про платформи спільного доступу до інформації. Ну, дивіться, якщо ви підтримаєте, це робоча...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я двома руками за. Немає питань.

ПОТУРАЄВ М.Р. Щоб ми можливо просто сумістили розмову і інформаційну політику і ваш законопроект як дуже важливу складову інформаційної політики.

Отже, колеги, я прошу підтримати таке рішення. Прошу голосувати.

Потураєв – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую, колеги.

Рішення прийнято.

На цьому засідання комітету оголошую закритим.

Дуже всім дякую за роботу і до наступної зустрічі! До побачення!